

MHS

*A féderes hosszúkardvívás
szabályzata*

Jelen dokumentum - ill. frissített verziói - a mindenkor érvényes MHS versenyszabályokat tartalmazzák féder fegyvernemben. A benne foglaltak betartása nélkül MHS sportverseny nem szervezhető. **Az aktuális verziószám mindig ellenőrzendő a fejlécben! A dokumentum mindig az újabb verzió megjelenéséig hatályos! A versenykiírásoknak mindig tartalmaznia kell a hivatkozott verziószámot is!**

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2018.

Copyright © Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség, 2018.

© All rights reserved!

Jelen dokumentum az összeállító, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. Folyamatos frissítéséhez azonban a mindenkori MHS tagszervezetek szakértői, vívói nagyban hozzájárulnak. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei ennek megfelelően sportversenyeiken szabadon használhatják. Az internetről bárki által szabadon letölthető, de nem terjeszthető. Egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! Jelen dokumentumban szereplő szabályok külön írásbeli engedély kérése és megadása nélkül mások által nem felhasználhatóak, sem egészében, sem részeiben!

A fedlapon szereplő **MHS logo** szerkezetét, elemeit tekintve a chartát alapító szervezetek közös szellemi tulajdona. Konkrét megformálása Waldmann Szabolcs szellemi terméke. A logo kizárólag az MHS hivatalos dokumentumain, elektronikus és nyomtatott kiadványain, termékein alkalmazható! Minden más felhasználás jogi lépést von maga után! **© All rights reserved!**

Fontos! Az MHS versenyeken való biztonságos induláshoz megfelelő felkészültség, testi-lelki-szellemi állapot szükséges – a védőfelszerelések önmagukban nem elégségesek a vívók, sportolók teljes körű védelméhez. Az MHS versenyeken minden sportoló saját felelősségére indul el! **Az MHS a gyakorlások és a sportversenyek során bekövetkezett sérülésekért felelősséget nem vállal!** A vívógyakorlások során sportoktatók és sportedzők szakmai felügyelete, ill. a megfelelő egészségügyi állapot megléte (lehetőleg időszakosan sportorvos által is ellenőrizve, igazolva) elvárás. Sportversenyeken való induláshoz ezen túl elengedhetetlen a megfelelő vívói tapasztalat megléte; verseny előtt a felelősségvállaló nyilatkozatban foglaltak gondos megfontolása, mérlegelése, elfogadása.

Az MHS versenyek nem profitorientáltak. Ezen szervezet keretei között végezve a hosszúkardvívás historikus alapokra épülő, de a modern sportigényeket is kielégítő; a szó nemes értelmében vett amatőr szabadidő-, ill. versenysport. A versenyeken, edzéseken tudatmódosító szerek, ill. dopping használata ennek megfelelően szigorúan tilos! Bizonyított használatuk súlyos etikai vétségnek számít, és a sportolói körből való végleges kizárást vonhatja maga után.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ RÉSZ	5. oldal
1.1. Alapfogalmak	5. oldal
1.2. A versenyrendszerről	8. oldal
1.3. Indulási feltételek	9. oldal
1.4. Rövidítések	9. oldal
2. ALAPELVEK	10. oldal
2.1. Kötelező alapelvek	10. oldal
2.2. Opcionális elvek	13. oldal
3. CÉL, ÉRVÉNYES TALÁLAT, PONTÉRTÉK	14. oldal
3.1. Az asszó célja, vívóidő	14. oldal
3.2. Alapvető, érvényes vívótalálatok és technikák	14. oldal
3.2.1. A kinti, füves terepen rendezett versenyek speciális szabályai	15. oldal
3.3. Találati zónák és pontértékük	16. oldal
3.4. Pontot érő, ill. nem érő egyéb, speciális szituációk	16. oldal
3.4.1. Lefegyverzés	16. oldal
3.4.2. Kiszorítás	16. oldal
3.4.3. Ha nincs találat	17. oldal
3.4.4. Után-ütés	17. oldal
3.4.5. Földre kerülés	17. oldal
3.4.6. Együttes találat	17. oldal
3.4.7. Döntésképtelenség	17. oldal
4. SZABÁLYTALANSÁGOK, BÜNTETÉSEK	18. oldal
4.1. Konkrétumok - a vívókkal szembeni szankciók mértéke és mértéke	18. oldal
4.1.1. Intés	19. oldal
4.1.2. Pontlevonás	19. oldal
4.1.3. Leléptetés	20. oldal
4.2. Vezetőbírói büntetőjelzések	20. oldal
4.3. Kiegészítő bíraskodási szankcionális szabályok	20. oldal
4.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről	20. oldal
4.3.2. A végeredmény sérthetetlenségéről	21. oldal
4.3.3. Egyéb személyekkel szembeni szankciók	21. oldal
5. VERSENYSZERVEZÉSI FELTÉTELEK	22. oldal
5.1. Személyi feltételek	22. oldal
5.2. A vívókör	23. oldal
5.3. Felszerelés követelmények	24. oldal
5.4. A rendezővel szemben támasztott követelmények	25. oldal
6. A BÍRÓK ÉS AZ ASSZISZTENCIA FELADATAI, JELZÉSEK	26. oldal
6.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról	26. oldal
6.2. Bírói akcióítéletek jelzései és egyéb bírói jelzések	28. oldal
6.3. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő bírói feladatok	31. oldal
6.4. Időmérés és az asszisztencia feladatai	32. oldal
6.5. Hosszabbítás, hirtelen halál	33. oldal
7. ÓVÁSOK, VIDEÓBÍRÓ	34. oldal
7.1. Az óvás benyújtásáról	34. oldal
7.2. Az óvás lehetséges tárgyai	34. oldal
7.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása	35. oldal

7.3.1. Az óvásról döntő személyek köre	35. oldal
7.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei	35. oldal
7.4. Videó bírászkodás	36. oldal
8. NEMZETKÖZI TORNÁK FORMANYELVE	38. oldal
8.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői	38. oldal
8.2. Egyéb fontos terminusok	39. oldal
8.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya	39. oldal
9. Opcionális szabályok a bajnokságon kívüli versenyekre	40. oldal
9.1. A realitás-elv alkalmazása	40. oldal
9.2. A megfelelő erő elvének alkalmazása	41. oldal
9.3. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya: Szintén csak	41. oldal
9.4. Historikus bírói terminusok	42. oldal
9.5. A műkardos fegyvernem közelharci szabályainak átemelése	42. oldal
9.6. MHS akkreditált versenyek	42. oldal
I. Melléklet – Jegyzőkönyvminta	43. oldal
II. Melléklet – Óvási lap (minta)	46. oldal

Az MHS szabályzata féderes hosszúkardvíváshoz

- 2018 -

Összeállította: Dr. Pávay Tibor

1. BEVEZETŐ RÉSZ

Jelen szabályzat egy újabb verzió közzétételéig hatályos. A legfrissebb verzió mindig megtalálható a szövetség honlapján. Az MHS sportversenyekre a tagszervezetek (rendes és pártoló tagok) jelen szabályzatban foglaltak szerint készítik fel versenyzőiket. A szabályzat a versenyszervezési munkákat is kanalizálja.

1.1. Alapfogalmak

Az **asszó** nem más, mint egy vívópárnak több akcióból álló összecsapása az eredmény kihirdetéséig. Maximális hossza a vívóidő.

Az **akció** azon időtartam, mely egy „Össze!” és egy „Állj!” vezényszó között eltelik. Általában egy pontértékű találatig tart tehát, azaz egy sikeres sikeres technika véghezviteléig. De a vezetőbíró más okból is megállíthatja az akciót.

A **technika** egy érvényes pontot (találatot) eredményező cselekedet.

Vívóidő: egy vívópár szabályozott keretekben történő küzdelmének ideje. Az asszó kezdetétől a végéig tartó időintervallum (tehát egy asszó hossza). Az asszó kezdetét és a végét a vezetőbíró hirdeti ki. Jelen szabályzatban a vívóidő egy, a versenykiírásokban előre meghatározott időtartam (3-5 perc), melyet azonban a vezetőbíró saját hatáskörben az akciók folytonossága végett maximum 5-10 mp-el meghosszabbíthat.

Bruttó időmérés: a vívóidő mérésének módszere, mely során az előre meghatározott hosszúságú asszó időmérése nem áll le automatikusan egy-egy akcióítéletkor vagy konzultációkor, csak ha ezt a vezetőbíró elrendeli (ill. vis major esetben). A bruttó jelző tehát azt jelenti, hogy a vívóidő időmérése nem csak a vívók egymás elleni küzdelmének tiszta idejéből áll össze, hanem ahhoz hozzáadódik az asszó más történéseinek (pld. ítélelhozatal) ideje is, hacsak ezt a vezetőbíró felül nem írja az időmérés leállításával.

Vívókör: az a terület, ahol az asszó folyik és a vívók érvényes akciót vihetnek véghez.

Vívó: Az asszó főszereplője. Azon személy, sportoló, aki az MHS verseny résztvevőjeként az asszó során tagegyesületi igazolással az adott asszóban vív ellenfelével (egy másik vívóval). Az előírt fegyverszimulátort és védőfelszerelést alkalmazva.

Vezetőbíró: Azon MHS bírói licensszel rendelkező személy, aki az akciók és az asszó végítéleteit kihirdeti. feladata az asszó szabályosságának felügyelete, ill. annak fenntartása. Ennek érdekében több joggal és kötelességgel bír, melyet jelen szabályzat tartalmaz. A vezetőbíró folyamatos kapcsolatban áll a pontozóbírókkal, az asszisztenciával, vívóképviselőkkel és természetesen a két vívóval is az asszó ideje alatt. Jelzéseiket, adott esetben véleményüket értékeli, szükség szerint részükre utasításokat ad.

Pontozóbíró: Azon MHS bírói licensszel rendelkező személy, aki segíti a vezetőbíró munkáját az akciók megítélésével, konzultációval, a vívók felszereléseinek ellenőrzésével, és a vezetőbíró által kért egyéb módon.

Asszisztencia: az asszók szabályszerű lefolytatását és eredményeinek rögzítését segítő technikai személyzet. Tagjai a jegyzőkönyvvezető, a találat számláló-időmérő és a videóbíráskodást segítő technikai személyzet. Adott esetben több fős asszisztencia is felállhat. (Pld. aki számítógépről vetíti ki az eredményt.)

Jegyzőkönyvvezető: Az asszó történéseit visszakereshető módon a verseny-jegyzőkönyvbe rögzítő személy.

Találat számláló-időmérő: Az asszó időmérését végző személy.

Vívóképviselő: A két vívó az asszó főszereplője, de mindkettőjüknek kell hogy legyen az adott asszó vonatkozásában egy (és csak egy) hivatalos vívóképviselője. A vívóképviselő feladata a vívó pástra kísérése, sisakjára a szalag felkötése, de felszerelésének igazításában is ő hivatott segíteni. Ő jogosult egyedül az akciók között szóban érintkezni a vívóval, tanácsot adni neki. Továbbá ő a vívó egyedüli hivatalos képviselője az asszó vonatkozásában! Vagyis ő nyújthat be óvást, igényelhet videó bírót. A vívóképviselő személye asszónként természetesen változhat. A vívóképviselő az asszót semmilyen formában sem zavarhatja! A vívóképviselő asszó idejére történő esetleges kitiltása esetén a vívó segéd nélkül marad az asszó hátra lévő részére, új hivatalos segéd nem állhat a helyére. (Bár a felszerelés igazításában segíthet neki ilyenkor más is, akár a pontozóbíró is.)

Alapelvek, általános sportelvek: Olyan egymással összefüggő, jelen szabályzat külön fejezetében összegyűjtött konkrét szabályozó elvek, melyek kanalizálják jelen vívószabályzat pontjainak és egészének értelmezését.

A **tempó** a vívónak egy megkezdett mozgásegysége - a mozdulat kezdetétől a végéig. Ha a mozdulat tudatosan megtörik, akkor a vívó másik tempóba megy át, mert az első tempóját így lezárta.¹

Után-ütés - Teljes tempókésés akkor áll fenn, ha az eltalált vívó az után indít új, viszont-találatot eredményező mozgásfázist, hogy a találatot elszenvedte. Ha így talál viszont, és a saját szempontjából (!) az elszenvedett találat után csak egy mozgásfázist hajtott végre (függetlenül a másik fél mozgásmennyiségétől), sikeres után-üetről beszélünk. (Hacsak a viszonttámadás már nem egy bírói "Állj!" után indult. Viszont ha előtte indult és utána talált, az még érvényes után-ütés.) Fontos kiegészítés viszont: ha az első agresszor legalább két egymás utáni sikeres ütéssel is hamarabb talál, mint az utánütő, akkor az után-ütés már nem érvényes, nem megadandó! (Hiába telt el az után-ütést indító szempontjából csak egy mozgásfázis a saját viszonttérés indítására - ez lényegében az első találat sportelvéből levezethető következmény.)

Féltempó-késés: féltempó-késés áll fenn, ha még a találat beérkezte előtt a nemsokára eltalált vívó is az ellenfelet sikeresen eltaláló mozgásfázist indít. Ha ez talál (akár előbb, akár később, mint az első agresszor támadása) technikailag féltempó-késésről beszélünk, de lényegében azonos tempóban elért találatnak számítandó következetesen. Vagyis együttesnek - mert mindkettő megsebezte a másikat - a saját támadása indításának egyértelmű tempókésése nélkül.²

Együttes találat: Együttes találatról (vagy dupla találatról) alapesetben akkor beszélünk, ha mindkét vívó úgy ért el találatot, hogy az ütéset nem a másik fél már sikeresen beérkezett támadására válaszul indította, hanem direkt találati céllal. (Vagyis nem elég körültekintően ahhoz, hogy közben ne találják el.) Ha viszont úgy találnak, hogy az egyik

---

¹ Például a liechtenaueri hagyományban „abschneiden” néven szereplő karddal nyésés, kifejezetten két tempós technika.

² A „támadás joga” tehát jelen szabályértelmezésben nem kap szerepet. Példákkal illusztrálva: ha 1-es vívó beleszalad jó erősen kettős vívó kardjába, pedig kettős csak egyhelyben áll, mint Bálám számara (és egyes nem talál), az neki akkor is pont lesz - teljesen mindegy, hogy 2-es önakaratából szerezte-e meg az előnyt, mert egyszerűen itt nincs ilyen fogalom, hogy előny. (Ha ugyanez történik, és 1-es is talál, akkor az pedig együttes találat. Vagy ha előbb felöklelte magát, akkor így csak után-üetésre tud menteni.) Az együttes (avagy dupla) találatok és az után-ütések megkülönböztetésének indoka az, hogy a szabályrendszer tudatos találatra, vívásra kívánja ösztönözni a vívókat. Megelőzendő, hogy azok a védőfelszerelése biztonságában vadul és átgondolatlanul, technika nélkül támadjanak, nem tartva a valódi vívásban súlyos hibának számító együttes találatoktól, melyek eredményeként mindkét fél jó eséllyel súlyosan megsebesült vagy meghalt volna egy valós párbaj-szituációban.

vívó láthatóan a másik már sikeresen beérkezett (!) támadására válaszreakcióként támad viszont (vagyis töri meg korábbi mozdulatát vagy mozdulatlanságát), az után-ütés, mert ekkor egyértelmű tempókésésben van.³

Versenyszervező: Az MHS által az adott verseny lebonyolításával megbízott személy.

Féder, mint fegyverszimulátor: A féder egy olyan kétkézes fémkard, melyet sajátos karakterisztikája miatt már a XV. századtól használnak vívásoktatásra és versenyzésre a kardvívó iskolák. Ennek modern mása az MHS versenyein alkalmazott tornaféder, melynek komoly minőségbiztosítási feltételeknek kell megfelelnie.

1.2. A versenyrendszerről

A versenyek rendszerének megválasztása (körmérkőzés, egyenes kiesés, csoportmérkőzések, stb.) függ a mindenkori nevezők számától, a verseny jellegtől (egyéni, csoportos; OB, selejtező, kupa, emlékverseny, stb.), és persze a vívók minőségétől (pld. lehetséges kiemelések alkalmazása korábbi eredmények nyomán) is. Ez versenyről versenyre változhat, ezért nem része jelen versenyszabályzatnak, hanem azt mindig a konkrét versenykiírás tartalmazza. (Viszont csoportmérkőzések esetén a győzelem pontértéke általában: győzelem 2 pont, döntetlen 1 pont, vereség 0.)

Minden konkrét, MHS versenykiírás szerint megrendezett verseny vívópárok közötti asszókából tevődik össze, s így legelőbb is ezen asszók szabályozandóak egyértelműen. A versenykiírások egymástól kismértékben eltérhetnek, ahol erre jelen szabályzat lehetőséget biztosít.

Az MHS rendezvényein lehetőség van más jellegű kiegészítő versenyek megszervezésére is – flourish bajnokság, éles vágásteszt verseny, stb. – ezeket azonban nem jelen szabályzat szabályozza. Ha e tárgyban hivatalos szabályozás nem születik, akkor a mindenkori versenyszervező a versenykiírásban teszi közzé ezek feltételeit.

---

³ De után-üetről beszélünk akkor is, ha az először eltalált vívó válaszreakciója csak abból áll, hogy eltalálását későn konstatálva egy tempó késéssel üt, vág, vagy szúr viszont, és talál - és itt az utánütő, és nem az első agresszor tempója a mérvadó! Ugyanakkor az viszont együttes találat, ha 2-es vívó azonnal reagálva, mintegy ösztönösen, „érzésből” védeni akarta egyes vívó sikeres támadását, de ez nem sikerült, és így találta el 1-es vívót jó erősen - nem lecsúszó-odacsapódó kardlappal, hanem erős kardéllal például nyakon (amibe 2-es vívó így beleszaladt). (Nem összekeverendő ez az eset a szándékoltság elvében foglaltakkal tehát, mely a lecsúszó-lecsapódó kardtalálatokat hivatott kiszűrni a technikák alkalmazásának javára, ösztönzésére.) Hiszen ez olyan mintha féltempó-késéssel támadott volna és erősen el is találja a támadót.

1.3. Indulási feltételek

Az MHS versenyein való indulás feltételei:

- előzetes versenyregisztráció leadása és elfogadása a versenyszervező által a versenykiírásnak megfelelően
- az aktuális MHS vívószabályzat ismerete és elfogadása
- a konkrét versenyre szóló felelősségvállaló nyilatkozat aláírása, versenyszervezőnek való leadása
- évente megújítandó MHS tagszervezeti igazolás tagegyesületi tagságról, ill. a megfelelő vívőkészségek és felkészültség meglétéről (tagegyesületi felelősség) - ezt csak egyszer kell egy évben leadni.
- megfelelő egészségügyi és mentális állapot a verseny napján
- az előírt felszerelések megléte

A versenyszervezőnek joga van a versenyen való indulást megtagadni bármely vívótól, ha megítélése szerint valamely feltétel nem áll fenn. Szintén joga van a verseny alatt is visszavonni a versenyzési jogot, ha tudomására jut olyan körülmény, amely alapján a vívó valamely feltételt nem teljesíti. (Ideértve a megfelelő mentális állapotot is.)

1.4. Rövidítések

Jelen szabályzatban alkalmazott rövidítések:

VB: vezetőbíró

PB, PB1, PB2: pontozóbíró, első pontozóbíró, második pontozóbíró

TIJ: Találatjelző-idómérő

JKV: Jegyzőkönyvvezető

2. ALAPELVEK

2.1. Kötelező alapelvek

- *A folyamatosság elve:* Amíg nincs "Állj" vezényszó, addig megy a harc! Vagyis "Protect yourself at all times!"

- *A szándékoltóság elve:* Csak akkor érvényes a kardtalálat, ha az nem egy gyenge, véletlen lecsúszó ütésből született meg. Hanem az vagy tudatos szúrás (legalább kardhajlás látszik), vágás, nyesés következménye, vagy ha az akció nem is egyértelműen megítélhetően tudatos, de akkor is mindenképp túlmutat egy egyszerű (vívói vagy fegyver-) tehetetlenségből fakadó lecsúszó-odaütődő védőfelszereléshez koccanáson, és a bírók megítélése szerint valós seb okozására lenne alkalmas.

- *A védőfelszerelés nullázásának elve:* Azok a találatok nem érnek, melyek a modern védőfelszerelést ugyan elérik, súrolják, de a bíró megítélése szerint ha a védőfelszerelés nem lenne ott, akkor az nem érné el és sebezne meg a vívót. Azaz nem okozna legalább vérző sebet. (A képzeletbeli seb súlyosságának megítélése azonban már nem a bírók feladata.) Ennek oka, hogy az MHS sportvívás alapvetően páncélzat nélküli harcot („*Bloßfechten*”; „*sine armis*”)⁴ szimulál.

- *A pontozóbírói segítség (szubszidiaritás) elve:* Tekintetbe véve, hogy a 3 bíró a teljes pástot belátja, ugyanakkor a 120 fokos eltérésből fakadóan igen gyakran fordulhat elő olyan eset, hogy valamely bíró nem lát megfelelően már csak fizikai okokból sem egy asszót (pld. vele vonalban álló vívók), így a PB-ket ki kell képezni arra, hogy csak akkor jelezzenek találatot, ha jó eséllyel valóban biztosan meg tudják azt ítélni. Ellenkező esetben a VB döntésképeségét, a reális eredmény létrejöttét gátolják, ha mindenképp ítélni akarnak. (Vagyis nem szégyen „nem tudom megítélni” ítéletet hozni, „Vak!”-ot mondani egy PB-nek.) Az elv két bíró esetén is érvényes.

- *Erős vezetőbírói elv:* A végső döntés, értékelés meghozatala minden asszó végén a VB joga és felelőssége. Egyes kivételes esetektől (szabálytalanságok, leléptetés, és első körös döntésképtelenség) eltekintve nem kötelessége a PB-kkel konzultálni, vagy ha biztosan látta az asszót, ítéletüket figyelembe venni. **Ugyanakkor a VB a PB-kkel ellentétben kifejezetten ösztönözve van arra, hogy lehetőség szerint elkerülje a „nem tudom megítélni” végső**

---

⁴ Az előbbi terminus a Johannes Liechtenauer nevéhez köthető középkori német vívódadációból származik; az utóbbi pedig a Fiore dei Liberi nevével fémjelzett itáliai vívóhagyományból.

ítéletet. („Nincs döntés!” bírói mondat.) Épp ezért áll rendelkezésére a PB-k mint asszisztensek segítsége (ha ő nem látta volna jól az asszót vagy bizonytalan), akiknek jelzése, és a velük való szöveges konzultáció lehetősége a VB számára adott. Ugyanakkor, bár a VB bármikor szabadon kérhet konzultációt bírótársaitól (nem csak szabálytalanságok esetén), ezt csak kivételesen indokolt esetekben javallt megtennie, az asszó folyamatosságának fenntartása végett, a bírói tévedhetőség alábbi elvét is figyelembe véve.

A VB-nek joga van továbbá a két vívőfél véleményének kikérésére is (ekkor is a konzultáció jelével kell élni), ez azonban semmilyen formában nem köti a döntéshozatalát, és alkalmazása csak kivételes esetekben javasolt!

- **A bírói tévedhetőség elve:** A bírói tévedés célzott képzéssel, szabálytanítással, gyakoroltatással, rutinnal csökkentendő, de teljesen ki nem szűrhető. A versenyeken alkalmazott videó bíró (melyet a teljes verseny alatt meghatározott számban bármely fél vívóképviselője kikérhet) sem küszöböli ezt ki, nem ez a rendeltetése. Ezt tisztán kell látni és szembenézni vele. Épp ezért nem lehet alapja óvásnak egy adott akció-ítéletben megvalósuló bírói tévedés (a videó bíró intézményét nem számítva).

- **Korlátozott historizmus elve:** Nem a valamikori párbajok (anno is létező) historikus szimulációját akarjuk továbbstimulálni (szub-szimuláció), hanem a historikus párbajokat magukat. Az időbeni és kulturális távolság, továbbá a veszélyesség okán azonban szükségszerű kompromisszumokkal – ezzel tisztában kell lenni!⁵ Manapság sokkalta veszélytelenebb lehet a szimuláció maga is mint anno, így sok esetben a historikus szimuláció gyakorlatai nem lesznek relevánsak egy modern sportban. Más esetben viszont még fokozottabb óvatosság szükséges - mert ma már nem elfogadható, ha egy sportoló állandó sérüléseknek vagy épp életveszélynek legyen kitéve azért, mert egy sportot - adott esetben a hosszúkardvívást - gyakorol.

Ezen elv részét képezi az is, hogy a vívókat – mintegy hagyománytiszteletből – az MHS arra ösztönzi, hogy ismerjék meg az európai vívóhagyományt, mint legitim harcművészetet, és a hosszúkardvívásra ne egyszerű, modern sportként tekintsenek. (Ez a felkészítő tagegyesületek, ill. az edzők feladata elsősorban, de az MHS maga is szervez oktatásokat.) Ezen ösztönzés egyik versenyeken s alkalmazott formája, hogy elvárjuk a vívóktól, hogy valamely historikus hosszúkard-alapállásból (mindegy mely iskolából származó) induljanak, vagyis ezt vegyék fel „Felkészül!” vezényszó alatt. (Továbbá hogy

---

⁵ Értelemszerűen nem akarunk könyörtelen pszichopátákat és gyilkosokat sem nevelni – akkor sem, ha feltehetően voltak anno könyörtelen, durva, pszichopata vívómesterek is.

tisztelegjenek egymásnak karddal az asszó kezdete előtt és a végekor.) De hogy aztán mit csinálnak a szabályok adta kereteken belül, az már a sport modern jellegére tekintettel rájuk van bízva. (Az MHS tisztában van vele, hogy egy adott versenyszabályzat sok esetben erősen meghatározza a versenyeken sikeresen alkalmazható technikai repertoárt – ez azonban nem sérti a hagyomány által fenntartott harcművészet teljességét, integritását, mely mindig gazdagabb, mint egy szűk technikai repertoár, sőt élő harcművészetként adott esetben gazdagodhat is.)

- **Bírói „Állj!” elve:** Mint az már ismertetésre került az után-ütés részénél, ha bármely bíró „Állj!”-t kiáltott, akkor a 3 bíró egyikének sincs joga az ez után indított (!) találatot figyelembe venni! (És minden bírónak azonmód fel kell vennie ezt a zászlójelzést.) Ugyanakkor az időben indított találat megadandó akkor is, ha esetleg "Állj!" után ért be, vagyis a már elindított akciót nem érvényteleníti a bírói állj. Ez az elv tehát nemcsak az után-ütésnél érvényes, hanem általános sportelv.

- **Az első találat sportelve:** Hasonlóan a **Bírói „Állj!” elvében foglaltakhoz**, az első érvényes, pontértékű találat után született bármely találat már nem számít – leszámítva az után-ütés speciális esetét.⁶ Még akkor sem, ha a bírói „Állj” a bírók hibájából késve érkezik, s így a pontértékű (több tempós) ellentechnika esetleg végrehajtásra is kerül. Egy valós párbaj-situációban ez természetesen nem így lenne, de a modern sport pontozási elvárásai ezt szükségessé teszik. Ez lényegében a korlátozott historizmus elvében már jelzett kompromisszumok egyike.

Ezen elv biztosítja azt is, hogy következetesen lehessen pontozni akkor is, ha egy találat után tovább pattan a kard egy más pontértékű találati zónára, vagy ilyen irányban folytatódik irányváltással tudatosan a támadás.

Az első találat sportelvének kiegészítése: Az elv jelen szabályzatban használt változata megengedi, hogy a hatékony és reális vívás ösztönzése végett az elsőnek találó kardmozgás a maga folyamatában (irányváltás nélkül!) amely zónát legnagyobb értékben találja, az a legmagasabb pontérték legyen megadandó a vívónak a bírók által. (Konkrétan: Ha kéz-test- fej hármassal végighasítás van pld. egy egyenes vágással, így akkor a vágás 3 pontot ér; ellenben ha kézzel csak irányt váltva továbbpattan testre a kard, vagy kéztalálat után komoly irányváltással húzza fel a vívó feje a találatot, akkor a kéztalálat pontértéke megadandó.)

- **A sport-szerűség elve:** A vívóknak minőségileg lehetőség szerint azonos felszerelésekben kell összemérniük tudásukat. Erre szolgál a jelen szabályzat különálló

---

⁶ De az elsőnek találó két, elvben érvényes találata után után-ütésről már egyáltalán nem beszélhetünk.

mellékletét képező, évente felülvizsgált, pontos tűréseket tartalmazó felszerelésstandard, mely szigorúan szabályozza a vívók fegyverével és védőfelszereléseiével szemben támasztott követelményeket. Ellenkező esetben az asszó (párbaj) nem egyenlő esélyekkel történne, a fair play, a sportszerűség szellemét sértve. (Ekvivalens felszerelések.)

- *Vezetőbíró figyelembevételi irányelv*: Ha a VB az adott akciót nem látta egyértelműen, és a két PB egyértelműen ugyanazt pontozza, vagy legalább egy irányban pontoz (pld. az egyik fej találatot, a másik testtalálatot jelez, de mindkettő ugyanazon vívó javára), akkor a VB-nek javasolt nem „nem megítélhető találatot” ítélnie, hanem hallgatnia PB-i tanácsára. Ha csak egy irányban pontozásról van szó, akkor az alacsonyabb pontszámot szem előtt tartva. Ez természetesen nem áll fenn abban az esetben, ha a VB éppen azért ítél „Nincs döntés!”-t, mert ő a PB-i ítéletével ellentétes találatot látott. (S nem szeretne téves pontozást alkalmazni.)

Nem lehet azonban a VB-nek számtanilag közepelni (ha 1 vagy 3 pontos volt a találat, és ez nem egyértelmű, 2 pontot adni tévedés; akkor inkább az elv szerinti biztos 1 pont a megadandó).

- *A végeredmény sérthetlenségének elve*: Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

2.2. Olyan opcionális elvek, melyek kizárólag kisebb versenyeken, kupákon alkalmazhatóak, országos bajnokságon vagy selejtezőkön nem.

A „realitás elvet” és a „megfelelő erő elvét” ld. külön. pontban részletezve!

A kisebb versenyeken alkalmazható, egymással kombinálható egyéb opcionális szabályokat is ld. külön pontban összegyűjtve.

3. CÉL, ÉRVÉNYES TALÁLAT, PONTÉRTÉK

3.1. Az asszó célja, vívóidő

Az asszó célja a vívóidő (azaz asszóidő) alatt sportszerű vívás mellett, a szabályok betartásával 9 pont elérése. Valamint 0 pont alá kerülés, vagy leléptetés elkerülése. A vívóidő lejártáig pontelőny megszerzése és megtartása. Hosszabbítás esetén az első érvényes találat megszerzése.

Kivételt képeznek a közvetlen éremért folyó küzdelmek. Ezen esetben ugyanis az asszóidő rendszerint eleve hosszabb, és 9 pontnál nem állítódik le az asszó - ha 4-5 perc alatt példának okáért 23 pont születik, akkor sem.

Az asszó hossza 3-5 perc bruttó időméréssel. A bruttó időmérés jelen esetben azt jelenti, hogy nem áll le az időmérés ítélethozatalkor, akciók között, csak ha azt a VB külön elrendeli az asszisztenciának, melyhez bármikor joga van. A vívóidő végét hangosabb csengő jelzi, de az asszó nem kerül leállításra automatikusan a vívóidő lejártakor. A folyó akciót a bíró továbbengedheti, ha ez befolyásolhatja a végeredményt vagy a továbbjutást - max. 5-10 másodperccel. Ez a VB mérlegelési jogkörébe tartozik.

3.2 Alapvető, érvényes vívótalálatok és technikák

- Érvényes találatot lehet elérni a kard élével, hegyével és a lapjával (!) is, teljes testfelületen – beleértve a kézfejet is. Alapvető találati módok: vágás, nyesés, szúrás – vagyis pld. a kard ellenfélhez szorítása nyesés nélkül nem ér pontot. A találat érvényessége szempontjából irreleváns, hogy a vívó egy, vagy két kézzel fogja, forgatja fegyverét. Érvényes találatnak csak a vezetőbíró „Össze/Harc!” és „Állj!” bírói mondatai között indított akció tekinthető.

- A keresztvassal, markolatgombbal elért találatok nem érnek.⁷ A maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések büntetést önmagukban nem vonnak maguk után. Ilyen jellegű célzott támadások azonban igen.

- Direkt földre vitel nem engedélyezett - ilyen jellegű technikák alkalmazásáért büntetés jár. (A gyűrűre való ráesés veszélye miatt.) Az ellenfél földre kerülése azonban két

---

⁷ Indoklás: testen nem sokat érnének, fejre direkte támadni ezen fegyverrészekkel azonban vívósikban is több mint balesetveszélyes, így erre pontadással inspirálni a vívókat nem indokolt.

pontot ér a másik vívőfélnek (hiszen súlyos vívői hiba). Nem karddal elért találat semmiképp sem ér pontot!

- Tilos a markolatgomb és a keresztvas használata találat elérésére, illetve a kézzel való ütés. Rá lehet azonban fogni az ellenfél kardjára egy kézzel, vagy épp hónalj alá is lehet szorítani, netán rátaposni lekötésből. Természetesen amennyiben a ráfogás valójában egy érvényes erővel érkező ütés blokkolása, és nem lekötésben vagy épp elfele mozgó kard ellen alkalmazott, akkor az minimum kéztalálatnak minősül.

- Ha valaki azonban szándékosan kézzel véd egy magasabb értékű találatot (elkerülendő egy magasabb találati zónáért járó pontot), az ellenfél a védett területért járó pontot kapja meg. Ráadásul szabálytalanságért intést, pontlevonást, vagy leléptetést is kaphat a vívó.

- Engedélyezett a kitoláshoz a lökés használata - legfeljebb 2 mp dulakodási idő (test-test érintkezés, beleértve a testtel, tenyérrel, vállal történő lökést a kiszorítás érdekében), összefeszülés. (2 mp-et meghaladó test-test érintkezés esetén azonban az akció leállításra kerül!) Tornateremben rendezett versenyek esetén tilos mindenféle ütés, rúgás (a taktikai célzatú eltartó rúgás, és a lefegyverzést elősegítő kardra taposás is), feszítés, test-test elleni harc. A 2 mp-nél hosszabb összefeszülés, test-test érintkezés. Tilos az ellenfél maszkjának megrántása. Nyaknál történő lesodrása. A gáncsolás. Tilos mindenféle pusztakezes dulakodás, birkózás, földharc. Eltartó rúgás és kardra taposás továbbra is csak kinti versenyeken engedélyezett.

- Engedélyezett a karddal vagy kézzel történő lefegyverzés. A kardra taposással történő lefegyverzés viszont csak kinti, füves területen rendezett versenyeken engedélyezett.

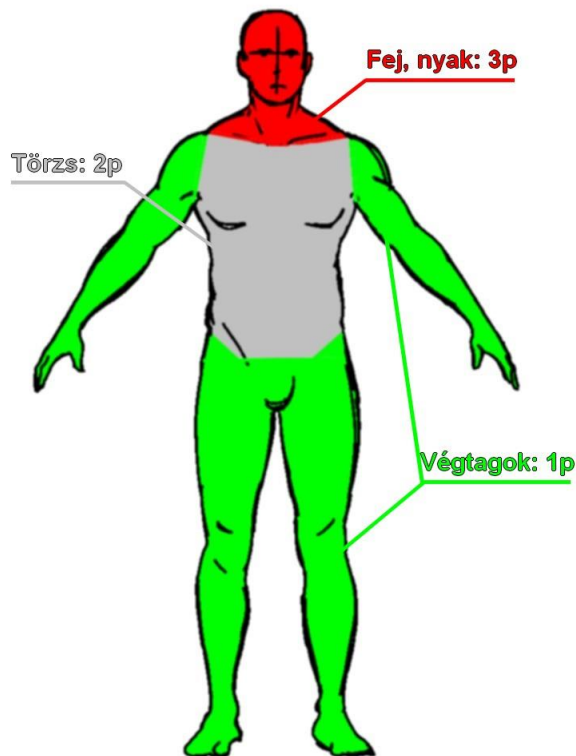
3.2.1. A kinti, füves terepen rendezett versenyek speciális szabályai

Amennyiben egy kinti verseny nem füves terepen kerül megrendezésre, akkor minden szabály úgy alkalmazandó, mintha benti vívóesemény történne! Amennyiben azonban kinti füves területen történik a vívás, akkor bizonyos dolgok engedélyezetté válnak a vívófelek számára (hiszen a padozatot ekkor már nem kell kímélni).

Ilyen mindenekelőtt az eltartó célzatú toló rúgás, mely nem ér pontot, de jó taktikai elemmé válhat. (Ugyanakkor ez a toló rúgás nem irányulhat térdre, vagy combra, vagy a test oldalára, csak szemből kivitelezhető testre – ellenkező esetben büntetést von maga után a rúgás). Engedélyezett továbbá kinti, füves versenyeken lefegyverzési céllal a kardra taposás is. Az engedélyezett test-test érintkezés maximális ideje pedig 3 mp-re nő.

3.3. Találati zónák és pontértékük

Három találati zónát különítünk el: a fejet, a testet és a végtagokat. A fej 3 pontot; a test 2 pontot; a végtagok 1 pontot érnek. A határesetek megítélését (nyak-váll; nyak-fej; törzs-végtag találkozási pontok) az alábbi ábra pontosítja:

1. ábra: Találati zónák és pontértékük⁸

3.4. Pontot érő, ill. nem érő egyéb, speciális szituációk

3.4.1. Lefegyverzés: A vívó 3 pontot kap, ha ellenfele fegyverét elveszti, elejti (legyen bár véletlen fegyvervesztés vagy tudatos lefegyverzés eredménye).

3.4.2. Kiszorítás: A vívó 2 pontot ér el akkor, ha ellenfele kilép a körből, mert minden esetben feltételezzük, hogy ellenfele taktikája miatt kényszerült erre. (Ha zöld lépett ki, fehér kap egy pontot, s a jegyzőkönyv megfelelő rubrikájába ez kerül: FK2). A kiszorításhoz mindkét lábbal el kell hagynia a vívókört (ill. elég ha annak képzeletbeli „légterét,”) az ellenfélnek (függetlenül attól, hogy ez a vívó figyelmetlenségének, vagy ellenfele akciójának köszönhető).

⁸ A rajz Mohai Zsófia és Pávay Tibor közös szellemi terméke.

3.4.3. Ha nincs találat: Ha a VB végdöntése az, hogy ő nem tud egyértelműen megítélni egy találatot sem a vívóknak - a PB-k segítségével sem - akkor 0 pontot ítél mindkét vívónak, s ez kerül be a jegyzőkönyvbe. (Jól látható 0 a megfelelő rublikába.)

3.4.4. Után-ütés: Ha a két pontértékű akció (első találat és az után-ütés) azonos értékű (ld. találati zónák pontértéke), akkor egyik fél sem kap pontot. Minden más esetben után-ütéskor a pontérték különbségét kapja meg a magasabban találó. De ha ő volt az után-ütő, akkor abból még 1 pont levonásra kerül. A bírói „Állj!” előtt elindított után-ütés érvényes akció akkor is, ha a vágás a bírói mondat után érkezik be. Után-ütés nem hajtható végre földre kerülés és lefegyverzés után, kiszorítás esetén azonban (azon ritka esetekben, ha az után-ütés akkor indult, mikor a kiszorított fél valamelyik lába még a vívőkörben, ill. annak légkörében tartózkodott), igen.

3.4.5. Földre kerülés: Földre viteli technika alkalmazása tiltott. Ugyanakkor földre kerülésért (a két talpon kívül más testrész is tartósan a földet érinti) 2 pont jár a másik vívónak. Kivételt képez ez alól, ha a vívó egy lábbal földre térdel, ez ugyanis megengedett és nem számít földre kerülésnek. Amint valamely vívó földre kerül, az akciót le kell állítani. Ha a földre kerüléssel fegyverét is elvesztette, úgy az ellenfélnek alapesetben (vagyis ha nem az ő szabálytalankodásának az eredménye a földre vitel) természetesen jár a magasabb (több) pont, azaz 3 pont.

3.4.6. Együttes találat: Együttes (avagy dupla) találat esetén egyik fél sem kap pontot. Öt dupla találat után együttes leléptetés történik. (Kivéve éremért folyó küzdelmeket, ill. ahol egyértelmű nyertesnek kell lennie.)

3.4.7. Döntésképtelenség: Amennyiben a VB a pontozóbírói segítségével sem tud egyértelmű ítéletet hozni, akkor ez kerül be a jegyzőkönyvbe, X jelzéssel a megfelelő rublikába. Fontos itt kiemelni, hogy a nem esett találat, 0 pont is egyértelmű ítélet.⁹ Természetesen, ha a VB az ő szögéből nem látta egyértelműen a találatot, akkor a PB-kre támaszkodva is hozhat ítéletet – vagyis a VB döntésképtelensége eleve ritka eset. (Lásd még ehhez mindenképp a **vezetőbíró figyelembevételi irányelvét.**) Továbbá a VB elvben konzultációt is kérhet bírótársaitól (hiszen lehet a szóbeli elemzés és a 3 látószögből való megítélés diszkurzív elemzése többet mond, mint az ítéletek sima konjugációja), de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért is ő a felelős.

---

⁹ Statisztikai-fejlesztési, és óvási szempontból is fontos ezt az esetet külön kezelni.

4. SZABÁLYTALANSÁGOK, BÜNTETÉSEK

Szabálytalanságért három féle büntetést (szankciót) kaphat a vívó, ezek súlyossági sorrendben: intés, pontbüntetés, leléptetés. (A szóbeli figyelmeztetés nem számít szankciónak!) A büntetés mindhárom fokozatát a VB hirdethet ki, de ekkor mindenképp kötelessége szóban konzultálni a PB-ókkal, vagyis a büntető döntés mindig közös bírói döntés eredménye – kivételt képez ez alól azon kiegészítő pontbüntetés esete melyet a bírói döntés sportszerűtlen reklamálásáért róhat ki a VB önállóan: **ld. 4.3. pont.**

Az ilyen bírói konzultációk során a három bíró szava egyenrangú. Vagyis ha ezen konzultáció eredményeképpen legalább két bíró büntetést lát indokoltnak egy adott cselekedetért, akkor a VB-nek kötelező azon szabálytalanságért valamilyen büntetést hirdetnie a hármas fokozatból. Ha legalább két bíró egyező fokozatú büntetést lát ezért indokoltnak, akkor természetesen az a kihirdetendő ítélet. Ha megvan legalább két bíró akarata az adott tett büntetésére, de a büntetési ítéletek eltérőek (vagyis 2 bírónak nincs egyező fokozatú ítélete), akkor mindenképp konszenzusra kell jussanak a bírók, és legalább a legkisebb fokozatú büntetést ki kell hirdetnie a VB-nek.

Megjegyzendő, hogy bármely PB is kezdeményezheti a konzultációt (szabálytalanság megtárgyalásáért is) a megfelelő jelzéssel (fej felett keresztezett zászlók, ld. külön mellékletben a bírói jelzéseket). A VB a konzultációs igényt csak különösen indokolt és védhető esetben nem köteles figyelembe venni (pld. idő szűke), de ez számára így is erősen javasolt. (És büntetést eleve csak így hirdethet.) Azonban ha eleve a VB jelzi, akkor azt is mondja: „Konzultáció!”, s a két PB odafárad hozzá. Fontos, hogy ekkor az időmérés nem kerül feltétlen leállításra – csak ha a VB ezt jelzi. (A VB ugyanakkor a vívóidő leállítását a versenyszervezővel egyeztetve általános szabályként is elrendelheti az adott asszó tekintetében.)

Ha a VB figyelembe veszi adott PB konzultáció kérését, akkor ő is jelzi a konzultáció jelét, s innen minden úgy megy, mintha eleve ő kérte volna. A konzultáció végeredményét a VB hirdeti ki. Ha mindkét PB konzultációt kér, akkor a VB-nek eleve kötelezően konzultációt kell tartania. Nincs mérlegelési joga.

4.1 Konkrétumok - a vívókkal szembeni szankciók miértje és mértéke

A három féle szankció - intés, pontlevonás és leléptetés – egymásra épülő fokozatot alkotnak, így javasolt a bírónak ezen fokozatokat egymást követően alkalmazniuk.

4.1.1. Intés: A vezetőbírótól elvárt, hogy semmilyen szabálytalanságot ne hagyjon szó nélkül – vagyis legalább szóban figyelmeztesse a szabálytalankodó vívót, de az intéseket is aktívan alkalmazza. Az intést a legkisebb mértékű szándékos szabálytalanságért kell megítélnie a bírónak. Rendszerint csak kiegészítő jellegű akcióítélet, de ez esetben is fel kell jegyezni a jegyzőkönyvbe a JKV-nek, „I” jelzéssel a büntetések rublikába. Mert a második intés automatikus pontbüntetést is von maga után. Pontlevonás pedig legfeljebb kétféle lehet: a harmadik pontbüntetés automatikus leléptetést eredményez.

Természetesen vannak olyan szabálytalanságok, ill. adott szabálytalanságoknak olyan súlyossági fokai, melyek esetében a büntetési fokozatok elhagyhatóak, és automatikusan pontbüntetéssel vagy leléptetéssel kell járjanak.

4.1.2. Pontlevonás, pontbüntetés: Pontbüntetéskor mindig egy pontlevonás jár: -1 pont. Ide tartozik mindenekelőtt is a túlzott vívói reklamáció, káromkodás, a vívófél akár akció közbeni sértegetése. (A JKV a megfelelő rovatba R betűt tesz; pld. FR-1.) Továbbá a sportszerűtlen viselkedés. (A JKV a megfelelő rovatba S betűt tesz; pld. ZS-1.) Sportszerűtlenségnek minősül különösen:

- (a) az ellenfél sisakjára való ráfogás;
- (b) a szükségtelen durvaság;
- (c) az „Állj!” utáni szándékos találat;
- (d) a szándékos időhúzás;
- (e) a pusztakezes ütés, vagy rúgás (kivéve, ha az eltartó rúgást az adott versenykiírás engedélyezi – ld. **3.2.1. pont**);
- (f) gáncsolás és egyéb, a földre vitelre törekvő cselekedet (kivéve, ha ezt a versenykiírás kifejezetten engedélyezi – ld. **részletesebben a 9. pontban**);
- (g) ha utólag egyértelműen megítélhető, hogy egy vívó indokolatlanul kért időt;
- (h) Ha valamely vívó önszántából kerül földre, hogy így elkerüljön egy 3 pontos találatot (ilyenkor tehát ki kell egészülnie a 2 pontot földre kerülés egy büntetőponttal is);

Ugyanakkor például a keresztvassal vagy markolatgombbal maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések büntetést önmagukban nem vonnak maguk után. Hiszen az intést érő és az egyből pontbüntetés „érő” cselekedet között fokozati különbség áll fenn, melynek megítélése a bírók hatásköre.

4.1.3. Leléptetés kirívó szabálytalanságért: Leléptetéssel – s így az asszó elvesztésével - járhat az ismételt szabálytalanság (harmadik pontbüntetés) egy asszón belül. Aki tehát egy asszón belül három pontlevonás értékű szabálytalanságot követ el, az mindenképp leléptetendő! Leléptetéssel büntetendő továbbá (a) veszélyessége miatt az erős és szándékos (és csak a megítélhetően szándékos) markolattal vagy markolatgombbal történő fejre-sisakra támadás; (b) a túlzott durvaság az egyébként is tiltott ütésnél-rúgásnál, különösen az alkar, könyök, térd használata. Továbbá a (c) durva és sértő, becsmérő "beszólások" ill. viselkedési formák folyamatos használata a bírók vagy a vívók irányába. De a **4.1.1. pontban** foglalt esetek különösen súlyos kivitelezése is leléptetést eredményezhet akár már az első szabálytalankodás esetén is!

4.2. Vezetőbírói büntetőjelzések

- Ha a VB a konzultáció után büntetést ítél, akkor az adott színű zászlóval vállmagasságban határozottan rámutat a vétkes vívóra (a másik zászlót a föld felé tartja maga előtt), majd a feje felé emeli egyszer és vissza (1 függőleges lengetés), továbbá jól hallhatóan azt mondja: „Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont! (reklamációért / sportszerűtlenségért/stb.)”

- Ha a VB a konzultáció után leléptetést ítél, akkor előbb rámutat zászlójával a vétkesnek ítélt vívóra (a másik zászlót a föld felé tartva maga előtt), majd kezét oldalt vízszintesbe kinyújtja majd visszahúzza háromszor (3 vízszintes lengetés); mintegy a vívót a vívókörből „kizavarva”. Miközben azt mondja: „Zöld/Fehér leléptetve!” Ekkor az asszó nyertese a másik vívó a korábbi ponteredménytől függetlenül.

4.3. Kiegészítő bíráskodási szankcionális szabályok

4.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről: Külön kezelendő azon eset, mikor egy akcióítélet ellen - vagyis a meghozott és kihirdetett ítélet után - születik durva, méltatlankodó, sértő „beszólása” egy vívónak. Ekkor a VB-nek kivételesen bírói konzultáció nélkül is jogában áll 1 pontos kiegészítő pontbüntetést kirónia a reklamáló félnek, a bírói tekintélyt helyreállítandó, és az asszó folyamatosságát fenntartandó. (Bár természetesen ekkor is élhet a konzultáció elrendelésével.) Ez az ítélet a jegyzőkönyv külön sorában kerül rögzítésre, ahol jelezni kell, hogy ez autonóm VB-i döntés eredménye-e.

Természetesen az is előfordulhat, hogy egy akción kívül születő reklamációt a VB épp nem vesz észre, de valamely PB igen. Ekkor a PB természetesen ugyanúgy konzultációt

kérhet, mintha asszó közben született volna szabálytalankodás. Ez esetben minden ugyanúgy történik, mintha egy akció közbeni szabálytalanságot jelzett volna a PB. (És az ekkor születő esetleges elmarasztaló konzultatív ítélet is a jegyzőkönyv külön sorába kerül rögzítésre.)

Fontos! Amennyiben a fentebb ismertetettek szerint születő, 1 pontos pontlevonással járó kiegészítő VB-i büntetés kirovása már eleve az adott vívó leléptetését vonná maga után (akár mert ez a harmadik pontbüntetéses szabálytalansága a vívónak, akár mert a vívó eleve 0 ponton áll), úgy a VB ez esetben is konzultációra kötelezett bírótársaival. És természetesen a VB akkor is konzultációra kötelezett, ha utólagos reklamációért azonnali leléptetést látna indokoltnak.

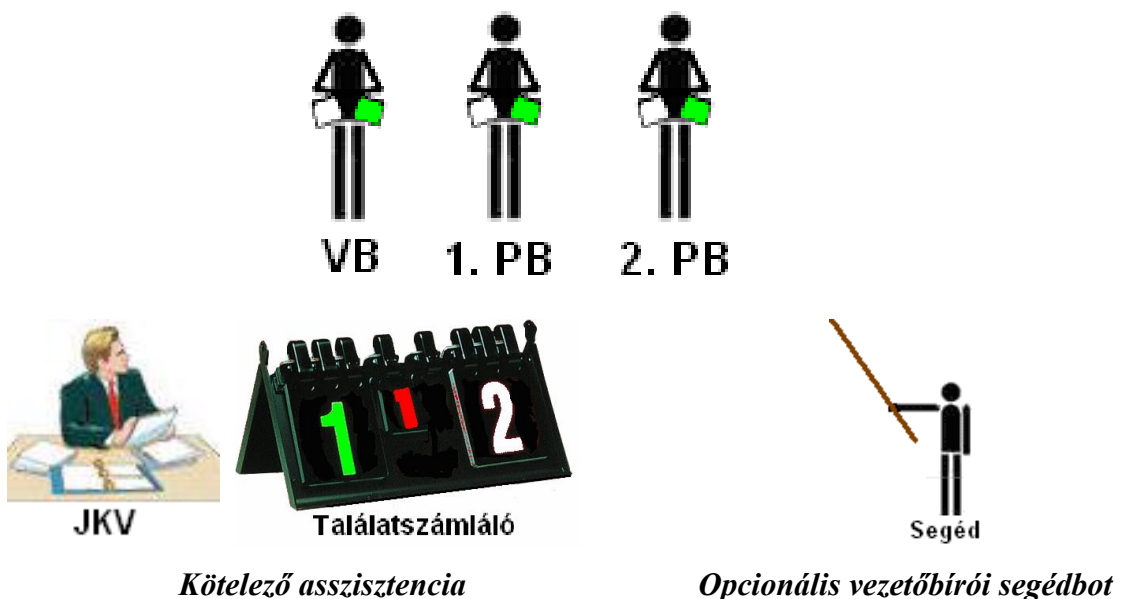
4.3.2. A végeredmény sérthetetlenségéről: Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

4.3.3. A vívókhoz kapcsolható más személyekkel szemben alkalmazható szankciókról: A vívóképviselő, edző, vagy bármely más kísérő személy, ha viselkedésével zavarja az asszó lefolytatását (rendszeres káromkodás, szándékos teátrális negatív hangulatkeltési próbálkozás a bírók befolyásolására, túl hangos instrukciók adása, fenyegetés, stb.) akkor a vezetőbíró őt figyelmeztetheti, vagy akár ki is tilthatja az adott asszó idejére a vívóteremből, avagy vívóhelyszínről. A harmadik figyelmeztetés automatikus kitiltást jelent a vívóteremből, vívóhelyszínről. (A rendezvény egészéről való teljes kitiltás azonban a versenyszervező jogköre, akár egy szurkoló vonatkozásában is.) Ha az adott vívóhoz egyértelműen köthető személy (tehát: vívóképviselő vagy edző) ily módon kitiltásra kerül, akkor az adott versenykiírás rendelkezhet úgy, hogy ez az adott vívó pontbüntetését is maga után vonja – csökkentendő a kiküldéssel és hangulatkeltéssel való taktikai visszaélések lehetőségét.

5. VERSENYSZERVEZÉSI FELTÉTELEK

5.1. Személyi feltételek

Egy-egy asszó lebonyolításához minimum 5 fő szükségeltetik: 2 pontozóbíró (megkülönböztetésül a VB bal kezénél, a szívfelőli oldalon álló az első PB, a jobb kezénél álló a második PB), egy vezetőbíró (VB), egy találatszámoló – időmérő személy (együttesen: TIJ), valamint egy jegyzőkönyvvezető (JKV). A JKV és a TIJ a VB-val szemben, a pást túloldalán helyezkedik el egy közös asztalnál, sport-ergonómiai okokból. Ezen túl, ha ez indokolt, a VB egy bottal is irányíthatja az asszókat, mely a bíró meghosszabbított kezéként funkcionál – lévén féderes vívásnál a sérülésveszély nem elhanyagolható, s balesetveszélyes esetekben szükség lehet közbeavatkozásra, a vívók szétválasztására. (Ez esetben a VB minden esetben szóban kell jelezze az ítéletet, hisz nincs zászlaja. Természetesen a bottal is imitálhatja a zászlójelzéseket.) A jegyzőkönyvvezető alkalmazása nemcsak azért fontos, hogy az óvások kezelhetőek legyenek, hanem hogy a jegyzőkönyvek eredményeit fel lehessen használni egy folyamatos statisztika vezetésére - mely statisztikából levont következtetések aztán a szabályok további, gondosan alátámasztott és átgondolt fejlesztését tehetik lehetővé. Ennek érdekében minél több asszó videóra is rögzítendő. Jegyzőkönyvmintát ld. az **I. mellékletben**.

Természetesen a két vívó az asszó főszereplője. A két vívónak több segítője is lehet, de csak egy hivatalos **vívóképviselője**. A vívóképviselő feladata a vívó pástra kísérése. Ő jogosult egyedül esetleges vis major kényszerszünet elrendelése esetén szóban érintkezni a vívóval, tanácsot adni neki. Továbbá ő a vívó egyedüli hivatalos képviselője az asszó vonatkozásában! Vagyis ő nyújthat be óvást, igényelhet videó bírót. A vívóképviselő személye asszónként változhat!

5.2. A vívókör

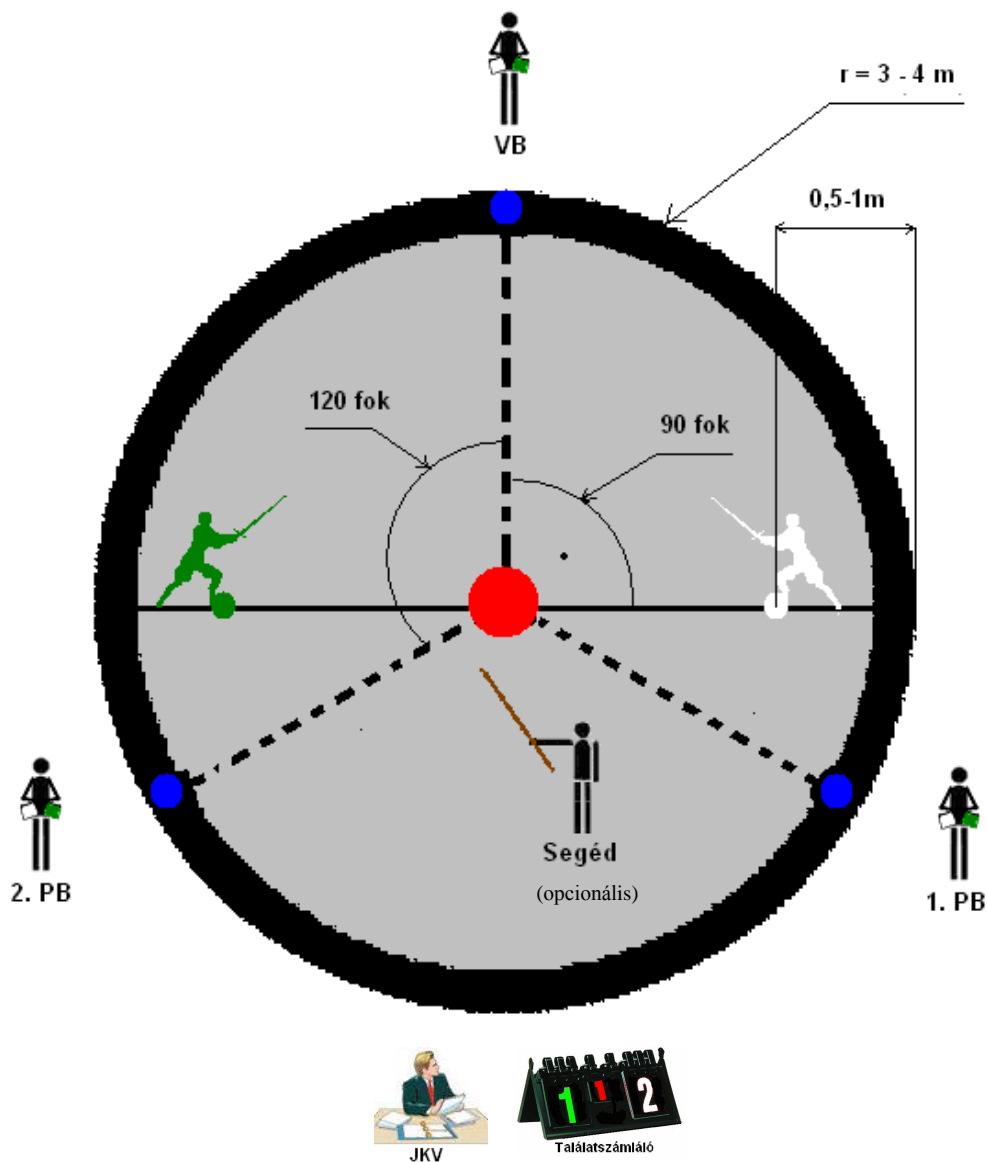
A vívókör egy 3-4m közötti sugarú kör (a hely adottságaitól függően), vagy indokolt esetben 3-4m (közötti) oldalhosszúságú négyzet - esetleg a kört közelítő hat-, vagy nyolcszög. Megfelelő, ha magára a tornaterem padozatára történik a vívópást alakjának körberagasztása felszedhető tornatapaszal (kör alak esetén szaggatott darabokban). Szabadég alatti kisebb versenyek esetén mindenképp négyzet vagy nyolcszög jelölendő ki, a balesetveszélyt csökkentendő teljesen bevert sátorcövekkel szorosan a földre rögzített kötéllel. A pástról (a továbbiakban röviden: vívókör) kilépni szabálytalan. Távoli cél, hogy a kört lehetőség szerint a Hosszúkardvívó Sportszövetség logója mintázza meg. Technikai megoldása az ilyen vívókörök elkészítésének és szállításának később kialakítandó. (Pld.: kemény, festhető – s így előre logóval-, de minimum köralakkal megfestett - tatamiból összerakás, stb..)

Tornatapaszos megoldás.

A pást egyes kitüntetett helyeit egyértelmű jelzéssel kell ellátni: pld. kis keresztezett ragasztószalagsíkok felhelyezésével tornaterem padozatára; kinti vívásnál sátorcövekkel fixált kis, köralakra vágott kartonlap-darabokkal. Ezen kitüntetett helyek: a vívópást közepe. A három bíró alaphelye. (Jobbra-balra két lépést mozoghatnak bíraskodás közben, de minden

akció után ide térnek vissza. Körben ez 120 fokos elhelyezkedést involvál.) A két vívó kiinduló helyei, ahová minden akció után vissza kell térniük– a fehér vívóé a VB-től balra (szívoldalon), a zöld vívóé jobbra helyezkedik el. A vívók ezen kiinduló pozíciója körpást esetén a VB kiinduló pozíciója és a kör középpontja közé húzható egyenesre derékszögben kimért képzeletbeli egyenesen lesz - a kör szélétől fél-egy méterre.

5.3. Felszerelés követelmények

A védőfelszerelésekkel és a féderekkel (fém hosszúkard-szimulátorok) szembeni elvárások külön dokumentumban kerülnek közzétételre és folyamatos frissítésre.

5.4. A rendezővel szemben támasztott követelmények

Konkrét versenykiírás megalkotása jelen szabályzat alapján. Annak közzététele legalább egy hónappal a verseny előtt az interneten keresztül is elérhető formában. Tagszervezetek számára elküldése. Gondoskodás megfelelő, legalább 1 pástra elégséges asszisztenciáról. Gondoskodás tornateremről vagy indokolt esetben kinti helyről – ez utóbbi esetben rossz idő esetére benti helyet kell azonban lehetőség szerint biztosítani alternatívaként. Gondoskodni kell megfelelő egészségügyi biztosításról. Az esetlegesen szükséges egyéb engedélyek beszerzéséről. Elégséges ásványvízről (védőital). Fegyver és felszerelés átvizsgálásról pástra lépés előtt (mérleg és egyéb szükséges mérőeszközök szükség szerint). Megfelelő pást előkészítéséről. Találatjelző tábláról (mely az együttesek számát is jelezni képes). Zászlókról. Ülőhelyekről. Zöld és fehér felköthető szalagokról. Adminisztrációról (papír-írószer, versenyjegyzőkönyvek.) Padról, asztalról, székekről. Díjakról. Eredményhirdetésről. Megfelelő lebonyolításról. Időmérő eszközről. A videóbíráskodás lefolytatásához szükséges eszközről. Versenyszervezésért felelős konkrét személy megnevezéséről. Megfelelő, az MHS tagszervezetei által elfogadott minőségű bírókról és egyéb szükséges asszisztenciáról.

Találatszámoló

Ha a rendező jogi személy (vagyis tagegyesület), konkrét, felelős versenyszervező személy megnevezése akkor is szükséges. Ha az MHS verseny egy nagyobb rendezvény része, netán külső szponzor ad helyet a rendezvénynek, úgy a fenti feladatok elvégzése, ill. ellenőrzése (hiszen ez esetben a rendezvény szervezői és sportszakmai feladatai részben elválnak, ill. megoszlanak) az MHS tagszervezetek valamely kijelölt versenyszervezőjére hárulnak, aki a szakmai részért mindenképp felelős, és jogában áll a rendezvényen tapasztalt, tőle független, előre nem látható/várható hiányosságok okán a versenyt félbeszakítani (a vívók biztonsága érdekében).

A bírói akkreditáció szabályai külön dokumentumban kerülnek rögzítésre.

6. A BÍRÓK ÉS AZ ASSZISZTENCIA FELADATAI, **JELZÉSEK**

6.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról

A versenyek során alkalmazott erős vezetőbírói rendszerben az asszók végleges pontozása a VB joga és kötelessége. A két PB a VB munkáját segíti. Az első PB a VB bal keze felől, a második PB a jobb keze felől áll. A PB-k megkülönböztetése a VB és a JKV munkáját segíti – előbbinek meghatározza, merről merre tekintse át a találatokat (balról jobbra), ez egyben a bíróképzést is segíti. Iránymutatás a pontozóbírók számára, hogy ítéletüket a másik PB ítéletének figyelembevételével hozzák meg. Vagyis zászlójelzésüket minél előbb tegyék meg (legfeljebb 3 másodperc áll rendelkezésre az akció tényleges leállta után), és eközben a földre tekintsenek (hogy ne lássák a másik bíró ítéletét). Amint ez megvolt, akkor emeljék tekintetüket azonnal a VB-re.

Megjegyzendő, hogy a PB-k alapban nem kötelezettek bírói mondataik használatára – kivéve, ha ezt a versenykiírás egyértelműen előírja számukra valamilyen előre látható objektív körülmény okán, ill. természetesen saját „Állj!” kiáltásuk és jelzésük esetén -, mivel zászlójelzéseik a legtöbb esetben elégségesek a VB munkájának segítésére. Amennyiben azonban a PB a bírói mondat használatát indokoltnak véli (pld. mert épp a vívók által takarásban van a VB számára; vagy rosszak a látási körülmények egy kinti versenyen; vagy megítélése szerint lényeges plusz információt tartalmaz bírói mondata a VB számára az egyszerű pontjelzéshez képest; vagy a versenykiírás ezt kötelezővé teszi számára), úgy lehetősége van neki is bírói mondatai használatára. Ez esetben sorrendben előbb az első, majd a második PB mondhatja be jól hallhatóan és egyértelműen az ítéletét, amint a VB őrá tekint. Majd a VB a végítéletét egyértelmű jelzéssel, és bírói mondattal együtt (a VB tehát köteles mindig a bírói mondatok használatára) hirdeti ki.

A bírók egyebekben (mindhárman) a zöld és fehér zászlókkal a kezükben (jobb kézben zöld, bal kézben a fehér zászló), a pást széleitől fél méterre, egymáshoz képest 120 fokokban állnak, a nekik kijelölt helyen. Megjegyzendő, hogy ha az akció jobb követése végett jobbra-balra max. két lépésnyi távolságot megtesznek, vagy leguggolnak, stb. – akkor ezt a kézállást változtathatják.

Amint bármely bíró „Állj!”-t kiált, ezt jeleznie is kell (mindkét kezét függőlegesen felnyújtva), és zászlójelzését bírótársainak is követnie kell - ily módon is elősegítve a vívók biztos tájékoztatását az akció kötelező leállításáról, elősegítve a lehetséges vívói sérülések

elkerülését. Az akció leállta után a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen.

A fegyvereket már a verseny indulása előtt ellenőriztetni kell a versenyszervező által kijelölt személynél. A pontozóbíróknak minden asszó indítása előtt ellenőrizniük kell továbbá a vívók felszerelését, szükség esetén felkérni a vívósegédet hogy a védőfelszereléseket felhelyezzék, cseréljék, vagy megigazítsák. Az asszó indítása előtt mindhárom bíró bírói alapállást vesz fel, a vezetőbíró pedig jól hallhatóan felteszi ezt a három kérdést: **„Vívók készen állnak? Bírók készen állnak? Asszisztencia készen áll?”** Az asszót csak akkor lehet elindítani, ha erre a három kérdésre egyértelmű igenlő válasz, ill. jelzés érkezik.

Ezután a vezetőbíró „Felkészül!”, majd „Össze!” felszólítására (és indító jelzésére) indul az asszó, és a találatszámoló-időmérő (a továbbiakban röviden: TIJ) elindítja a relatív időmérést, bemondva az abszolút időt a JKV-nek. Minden akció után ily módon engedi össze a küzdő feleket újra a VB. (Ez esetben a TIJ az első bírói „Állj!” elhangzásakor már csak a relatív időt mondja be a JKV-nek.) A két VB-i szóbeli jelzés között legalább 1 mp-nek el kell telnie – ennek célja, hogy a vívók felkészülhessenek az összecsapásra. A vívóknak hagyománytiszteletből, és bizonyítandó forrásismeretüket valamely dokumentáltan hiteles historikus hosszúkardvívó alapállásból kell, hogy kiinduljanak - az asszó legelején és minden akció után is -, melyet azonban egyéni stílusuknak megfelelően természetesen maguk választanak meg (ill. kismértékben módosíthatnak-interpretálhatnak) szabadon – és az asszó további részeiben ilyen megkötés nem áll fenn számukra. Ha nem így tesznek, hanem láthatóan és tudatosan egy komolytalan, bohóckodó alapállást vesznek fel, akkor komolytalanságért figyelmeztetést vagy akár pontbüntetést is kaphatnak a VB (ill. a konzultáló bírói testület) ítélete szerint.

Az asszó bármely bíró bemondott és jelzett „Állj!” utasítására áll meg (a bírók ekkor mindkét zászlót fej felé emelik függőlegesen tartva – ld. **6.2. pont**)– melyet bírói jelzésével minden bíró köteles azonmód megerősíteni (zászlóikat csak akkor eresztik le a bírók, ha a vívók láthatóan beszüntették már a vívást). Azon kivételes esetben, mikor a bírói „Állj!”-ra nem áll meg valamelyik vívó, mert feltehetően nem hallotta jól a parancsszót, akkor a VB-nek javasolt többször is megismételnie az „Állj!” parancsszót. A bírók felemelt zászlóinak jelentése (mely alapban a „Felkészül!” jelzése is) ez esetben kb.: „Minden akciót azonmód felfüggeszteni!”.

A TIJ ekkor azonnal bemondja az aktuális relatív időt a JKV-nek, aki ezt beírja a jegyzőkönyvbe. Életben van a „protect yourself at all times” szabálya – vagyis amíg nem hangzik el „Állj!” vezényszó, addig a felek támadhatják egymást. (Ez után azonban ez tilos,

és büntetést von maga után!) Az „Állj!” vezényszót bármely bíró bemondhatja, jelezve ezzel, hogy megítélendő találatot látott. Az asszó megállása esetén előbb az 1. PB, majd a 2. PB jelzi zászlójával, hogy hogyan ítéli meg az esetleges eddigi találat(ka)t. A VB ezek után, harmadikként egyértelmű zászlójelzéssel és szóban is jelzi (számára tehát kötelező a bírói mondatok használata!), milyen döntést hoz, kinek ítél pontot. Ezt a JKV bejegyzi a jegyzőkönyvbe, a TIJ pedig kiforgatja az eredményt a találatjelző. Ha a JKV-val és a TIJ-el (akik egy asztalnál helyezkednek el) szemben álló VB észreveszi, hogy a TIJ tévesen forgatta ki az állást, vagy kiegészítő zászlaja rossz pozícióban áll, ezt jogában áll, sőt kötelessége jeleznie, a hibát kijavítandó.

Az asszónak akkor van vége, ha a vezetőbíró kihirdeti a végeredményt. Ilyenkor fel kell tegye a kérdést: „**Kíván bármely vívőfél óvást benyújtani?**” Ha erre egyértelmű nemleges jelzés érkezik, akkor a végeredmény hivatalossá válik. Az óvás benyújtás részleteit ld. a **7. pontban**.

6.2. Bírói akcióítéletek jelzései és egyéb bírói jelzések

Bírói alapállás akcióítélet előtt: A bírói alapállás egy semleges vigyáz állás, zárt lábbal, szorosan föld felé mutató zászlókkal, melyet az akció elindítása előtt, és az akciók végén ítélethozatal előtt vesznek fel a bírók.

Bírói mozgás akciók közben: Zöld és fehér zászlókkal a kezükben - jobb kézben zöld, bal kézben a fehér zászló - a pást széleitől fél méterre, egymáshoz képest 120 fokokban állnak a bírók az akciók elején, a nekik kijelölt helyen. Az akció jobb követése végett jobbra-balra legfeljebb két lépésnyi távolságot megtehetnek, leguggolhatnak, stb. – ez idő alatt a zászlókat a vívók felé fordítják, lazán, térdmagasságban. Az akció leállításakor végzett zászlómozgás (fej felé emelés és vigyáz-állás) így egyértelmű a vívók részére.

Az akció indítása: Az asszó legelején, és aztán minden leállítás után az asszón belül az akciókat, vagyis a harcot a vezetőbíró jelzései indítják el, melyet a pontozóbírók is vele együtt, őt követve jeleznek az egyértelműség végett! bírói mondatot azonban csak a vezetőbíró mondja jelen esetben. Konkrétan: A vezetőbíró a bírói alapállás felvétele után (asszó legelején a **6.1. pontban** ismertetett három bírói kérdés feltétele is kötelező ez előtt) a feje felé emeli mindkét zászlót függőlegesen (a pontozóbírók szintén), és azt mondja jól hallhatóan: „Felkészül!”. Mikor egyértelmű hogy a vívók is felvették a vívóalapállásuk és készen állnak, gyorsan a föld felé lendíti egyszerre mindkét zászlót (a PB-k követik a mozgását) és azt mondja közben jól hallhatóan: "Össze!"; vagy: „Harc!”.

Az akció leállítása: Bármely bíró leállíthatja az akciót, ilyenkor vigyáz állásba áll, jól láthatóan gyorsan a feje felé lendíti egyszerre mindkét zászlóját, és azt mondja hangosan: „Állj!” A két másik bíró ilyenkor nemcsak a mozgását, de az „Állj!” bírói mondatot is megismétli vele szükség esetén, akár többször is!

Az **akció leállta után pontozáskor** a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen. Amint az asszó ténylegesen leállt (azaz akció nem folyik a páston), a két PB vigyázállásba áll (és lehetőleg a föld felé tekint, hogy bírótársa ítélete ne befolyásolja őt), majd zászlóval jelzi 3 mp-en belül ítéletét (és ez után tekint fel a VB-re). A VB rátekintésére előbb a tőle balra (szívoldalt) álló 1. PB, majd utána a 2. PB is hangosan kimond(hat)ja bírói mondatát is. A sorrend a VB dolgát könnyíti meg. Majd VB jelzi zászlóval és bírói mondatával végítéletét. (Ami jegyzőkönyvbe kerül.)

A **nem született értékelhető találat** bírói ítéletének jelzése: Ha a bíró szerint nincs találat, mindkét zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva, s nem mozgatja. Majd azt mondja: „Semmi, 0 pont!”.

Tiszta, pontértékű találat jelzése: Ha a bíró szerint a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó ért el találatot, akkor a megfelelő oldali zászlót (azét, akit pont illet az akcióért) a találati zónától (s így pontértéktől) függő helyzetbe igazítja, mozdulatlanul megállva, a másik zászlót pedig a háta mögé rejti. Fej találat esetén felfelé mutat a zászlóval, a feje felé emelve azt függőlegesen (3 pont). Test találat esetén vállmagasságban nyújtja ki a kezét vízszintesen maga mellé (2 pont). Végtag találat esetén 45 fokban lefelé mutat a zászlóval a föld felé (1 pont). Majd azt mondja: „Zöld/Fehér 1-2-3 pont!”

Az **után-ütés** bírói jelzése: Ha a bíró szerint után-ütés született, mindkét találat pontértékét jelzi egyértelműen, ugyanazt a szisztémát alkalmazva mint az előbb ismertetett tiszta találat esetén (így az alap pontérték-különbség egyértelműen látható), azonban az után-ütő, és csak az után-ütő zászlóját háromszor meglengeti: hogy egyértelmű legyen, kell-e, releváns-e levonni egy pontot a felsőbb sebző pontérték-különbségéből. És azt mondja: „Után-ütés, Zöld/Fehér vívó 0-1-2 pont!”.

Az **együttes találat** bírói jelzése: A bíró a két zászlót ökölbe szorított kézzel a melle elé emeli. majd azt mondja: „Együttes/Dupla!”; vagy „X-edik együttes/dupla!”

Földre kerülés jelzése: A földre kerülés pontértékének (2 pont) megfelelően vállmagasságban nyújtja ki a bíró a kezét azzal a zászlóval amelyik a pontot kapó vívó (tehát nem az, aki földre került) színét viseli, és azt mondja: „Zöld/Fehér földre kerülésért 2 pont!”

Kiszorítás jelzése: Ha úgy látta a bíró, hogy a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó mindkét lábával kilépett a vívókörből, ill. annak légteréből, vagy kilépett a pástról, akkor a

másik vívónak (mint kiszorítónak) ítél pontot. Így a megfelelő oldali zászlót a két pontnyi pontértéknek megfelelően vállmagasságban vízszintesen oldalra emeli (a másikat a háta mögé rejti), és azt mondja: „Zöld/Fehér 2 pont, kiszorítás!” Az ítéletnél a bíró nem mérlegeli, hogy a vívó figyelmen kívül hagyta vagy más okból lépett ki a vívókörből.

Az „**asszó nem ítéhető meg egyértelműen**” bírói ítélet jelzése: Ha az adott PB nem tudja megítélni egyértelműen az adott találatot (nem jól látta adott szögből, vagy nagyon bizonytalan a megítélésben – ami a 360 fokos elhelyezkedésből fakadóan egy-egy bíróval előfordulhat), akkor mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben, és azt mondja: „Vak!” Érdemes itt kiemelni, hogy a PB-k esetében a képzéskor előírás kell legyen – lévén feladatuk a VB munkájának segítése - hogy inkább csak akkor hozzanak ítéletet, ha egyértelműen látták az akciót. (Ld. ehhez a 2.1. pontban foglalt szubszidiaritási elvet.) Ellenben a VB akkor is ítéletet mondhat, ha ő nem látta egyértelműen az akciót, lévén a PB-k ítélete segíti őt! (Ld. erről többek között a 2.1. pontban foglalt vezetőbíró figyelembevételi irányelvet.) Továbbá a 2.1. pontban foglalt erős vezetőbíró elvnek megfelelően a VB-nek kifejezetten törekedni kell az egyértelmű ítélet meghozatalára, s így a „nem ítéhető meg egyértelműen” ítéletek lehetőség szerinti elkerülésére. (A VB-t épp ezért védi a 2.1. pontban foglalt bírói tévedhetőség elve is.)

A VB ilyen kivételes esetekben végítéletekor nem azt mondja, hogy „Vak!”, hanem hogy „Nincs döntés!” – miközben mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben. És ez kerül a jegyzőkönyvbe. (Persze ilyen végítélet meghozatala előtt a VB joga konzultálnia a PB-ekkel, sőt a vívókkal is, de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért is ő a felelős – ld. ehhez még a 2.1. pontban foglalt alapelveket!)

Megbeszélés (konzultáció) kérésének és elrendelésének jelei: Fej felett kereszttezett zászlók. A VB konzultációt elrendelő jele: Fej felett kereszttezett zászlók + „Konzultáció!” bírói mondat. Konzultációt bármely PB is kérhet, de csak a VB rendelheti el, ill. ha mindkét PB-ja kéri, kötelező is neki elrendelnie. Konzultáció maximális hossza: 10 mp; ez alatt a bírók a kör közepére mennek és megtárgyalják melyikük hogyan értékelte az akciót. A konzultáció ideje max. 20 mp lehet, ha ritka, kivételes esetekben a vívók véleményét is kikérik valamiért egyenként (mely azonban nem köti őket és bármire irányulhat a kérdésük).

Szabálytalanságért szankció kihirdetése: A vezetőbíró a vétkes félre mutat a megfelelő színű zászlóval, és pár szóban ismerteti a szabálytalanságért járó szankció okát (súlyos szabálytalanság, sportszerűtlenség, direkt túlzott durvaság, trágár beszéd, stb.) és annak mértékét (3 fokozat).

Végeredmény kihirdetése: Végeredmény kihirdetésénél a VB a nyertes vívóra mutat annak zászlajával vállmagasságban, nyújtott karral, a másik zászlót háta mögé rejtve, és jól hallhatóan azt mondja: „Nyert a Zöld/Fehér vívó, eredmény: ...”. Majd a zászlót a feje felé emeli.

Videóbíráskodás kihirdetése: ha valamely vívó videóbírót kér mikor ehhez még joga van a versenyszabályok szerint, a VB egyszerűen szóban jelzi ezt a JKV-nek és bírótársaival megtekinti a felvételt, de sem a vívókat, sem azok képviselőit nem engedi a videóhoz.

Az időmérés indítása és felfüggesztése asszó közben: a VB rendelheti el, asszó közben, mikor nincs akció a páston. Ekkor azt mondja az asszisztenciának: ”Időmérés áll/indul!”

6.3. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő bírói feladatok

A vezetőbíró speciális feladata az akciók végítéletének meghozatalán és egyértelmű jelzésén, valamint az eddig ismertettekén túl a versenyzők pástra szólítása. A bírói tekintély fenntartása. A vívók testi épségének lehetőség szerinti óvása. Az asszó zavartalanságának és szabályosságának fenntartása. A versenyzők felszerelésének és fegyverének ellenőrzése, ellenőriztetése a PB-kkel. (Indokolt esetben a fegyverek, vagy épp valamely védőfelszerelés mérőeszközt igénylő vizsgálatáról már indokolt előzetese gondoskodni. De ha ez nem történt meg, még ekkor is megtehető.) Feladata és joga a TIJ esetleges hibáinak jelzése is kijavítása. Az eredményhirdetés. Az asszó lezárása, vagy épp szüneteltetése – akár a vívók kérésére is (a relatív időmérés felfüggesztésével is). Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, úgy az esetleges óvások megtárgyalása után az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja. **(Ad 2.1.)**

A VB a vívóképviselőt szóbeli reklamálásért, ill. sportszerűtlen hangvételért figyelmeztetheti, sőt ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételétől és esetleges ismétlődő mivoltától függően. De ha a vívóképviselő bekiabálásai (nem feltétlen csak a reklamációja) ismétlődően zavarják az asszó lefolytatását, a VB akkor is így járhat el. A vívóképviselő kiküldésének jelzése megegyezik a leléptetésével, és rövid indoklást kell hozzá fűznie a VB-nek. De bírói konzultációt ez a lépés nem igényel, a VB önmaga dönt e kérdésben.

A bírói jelzések rendszerezett, piktogramokkal kiegészített összefoglalása külön mellékletben érhető el!

A videóbíráskodást elősegítő technikai személyzet feladatait ld. külön pontban részletezve, az Óvásoknál!

6.4. Időmérés és az asszisztencia feladatai

A vívóidő bruttó 3-5 perc közötti időtartam, versenykiírástól függően. A JKV feljegyzi a jegyzőkönyvbe, mikor indult az asszó.¹⁰ A TIJ ekkor indítja el az órát, s ezután stopperszerűen relatív időt mér. Minden akció (találat, büntetés, szerelésigazítás, stb.) után (mikor az első bírói „Állj!” elhangzott) halkán – a bíráskodást nem zavarva - jelzi az aktuális relatív időt a JKV-nak (vagyis hogy az asszó hányadik percében/másodpercében történt egy esemény), aki ezt a megfelelő rubrikába rögzíti, az eseménnyel együtt. Ha releváns, a JKV ilyenkor rögzíti az akcióítéletet, ill. az asszó végeredményét is. Az időmérő nem állítja le a pontozási procedúra és a kisebb szerelésigazítások alatt sem az asszóórát (hacsak erre a VB nem utasítja, ezt azonban ekkor a JKV-nek a jegyzőkönyvbe is rögzíteni kell) – vagyis nem tiszta vívóidőt (nettó idő) hanem teljes asszóidőt (relatív bruttó idő) mér. Az időmérőnek lehetősége van arra, hogy – ha erre számára megfelelő eszköz adott, és ezt a versenykiírás tartalmazza - jelezze a vívóknak hanggal (kis csengő vagy egyéb nem zavaró, de egyértelmű hang), mikor már csak fél perc van hátra az asszóidőből. Hasonlóan az asszó előre tervezett idejének lejártát a VB felé kell egyértelműen jeleznie hanggal vagy kézfeltartással (de a VB ugye tovább engedheti az utolsó folyó akciót).

A relatív időmérés leállítását, felfüggesztését egyedül a VB rendelheti el (a PB akkor sem, ha ezt egy vívó kéri), különösen indokolt esetekben (kisebb szerelésigazítás tehát nem feltétlenül tartozik ide). Ez esetben ez is be kell kerülnön a jegyzőkönyvbe (fedlapi egyéb megjegyzések rovat, vagy csillagozott megjegyzés az asszó hátlapján – jelezve, hogy meddig, s miért állt az időmérés). Indok lehet erre pld. hosszabb időt igénybe vevő kényszerű szerelésigazítás, sérülés, vis major esetek¹¹, vagy épp vívói időkéres pozitív elbírálása is a VB-től. Újraindítás után a bruttó időmérés folytatódik.

A vívói időkérest a vívó felemelt kézzel, kopogással, vagy egyéb módon, pld. szóban is jelezheti, de ezt a VB-nek nem minden esetben kötelessége figyelembe venni - de ha ezt vélhetően a vívó biztonsága indokolja, akkor igen! Ha figyelembe veszi a kérést, leállítja az

---

¹⁰ Pld. 2015.06.23., 14h 15p.

¹¹ Pld. ha a teremvilágítás elmegy, vagy ha a vívók fegyvere további vívásra alkalmatlanná válik, s időbe kerül pótfegyvert hozni; vagy ha a védőfelszerelés veszélyessé válik egy találat miatt, stb.

asszót, és felfüggesztheti az időmérést is (tehát az időmérés felfüggesztése nem szükségszerű). Azonban ha bebizonyosodik, hogy a vívó visszaélt az időkéres lehetőségével (pld. csak pihenőt akart kicsiholni indokolatlan szerelésigazításra hivatkozva), akkor a VB a vívót ezért figyelmeztetheti, vagy bírói konzultációt követően pontbüntetéssel, sőt akár leléptetéssel is sújthatja.

6.5. Hosszabbítás, hirtelen halál

Ha a vívóidő lejárt után pontegyenlőség áll fenn, és a versenykiírás szerint egyértelmű nyertese kell legyen az asszónak (pld. dobogós helyért folyó küzdelmekben, vagy bármely egyenes kieséses asszónál), akkor a VB hosszabbítást rendel el, és az asszó további idejében a „**hirtelen halál szabálya**” lép életbe. E szerint aki az első érvényes találatot eléri, vagy akinek az ellenfelét szabálytalanságért büntetéssel sújtja a bírói testület (akár sportszerűtlen időhúzásért is), az lesz az asszó egyértelmű győztese, a másik fél pedig a vesztes.

Megjegyzendő, hogy ilyenkor a TIJ továbbra is méri a relatív bruttó időt az újraindítás után, és az esetleges további, a hosszabbítás alatt születő, nem pontértékű ítéletek is a szokásos módon bejegyzésre kerülnek a jegyzőkönyvbe. (A hosszabbítás tényét is bejegyzi a JKV.) Természetesen az ekkor születő bírói döntések ellen is lehet óvást benyújtani a **7. pontban** ismertetett szabályok szerint.

7. ÓVÁSOK, VIDEÓBÍRÓ

7.1. Az óvás benyújtásáról

Óvást kizárólag a vívót pástra kísérő és őt reprezentáló nyújthat be, írásban. Szóbeli reklamációra, óvásra lehetőség nincs, sőt a vívóképviselet a VB szóbeli reklamálásért, bekiabálásért figyelmeztetheti, és ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételétől és esetleges ismétlődő mivoltától függően.

Óvást az asszó végeredménye, vagy az asszó lefolyásának szabálytalansága vonatkozásában lehet benyújtani. Adott akcióítélet a **2.1. pontban** ismertetett bírói tévedhetőség elvének megfelelően nem óvható! (Ez alól kivételt képes a **videóbírászkodás** kikérése, mint objektív eszköz, **ld. 7.4 pont!**) Ha asszó közbeni vélt vagy valós szabálytalanságról van szó, azt a **II. mellékletben** szereplő óvási lapot kitöltve a JKV-nek (lehetőség szerint már asszó közben, vagy az asszó végén az óvás tényét jelezve is meg lehet ezt írni 1 perc alatt) át kell adnia a vívóképviseletnek. Ez esetben a JKV a végítélet kihirdetése előtt azt a VB-nek jelzi. Óvási lap kitöltésére és átadására azonban a végeredmény kihirdetése után is nyílik lehetőség, ha ezt a vívóképviselet azonnal a kihirdetés után jelzi a VB-nek (a VB eleve felteszi ezt a kérdést minden asszó végén) és a JKV-nek egyértelműen. Ez esetben max. 2 perce van még arra a vívóképviseletnek, hogy óvását írásban átadja a VB-nek. Az óvások megtárgyalásáig a vívók, képviselőik, a bírók és az asszisztencia kivételes (vis major) esetektől eltekintve nem hagyhatják el a pástot, az óvásról ugyanis ott helyben dönteni kell.

Az óvási lapon szerepel: a vívófelek neve; a vívóképviselet neve, és hogy melyik felet képviseli a képviselő; a rendezvény helye és ideje; valamint pár mondatban az óvás tárgya, melyben ha konkrét cselekmény (és nem körülmény) megóvásáról van szó, akkor a cselekmény időbeni megesésének egyértelmű beazonosításáról is gondoskodnia kell a vívóképviseletnek.

7.2. Az óvás lehetséges tárgyai

Fontos alapelv, hogy csak az írásban szereplő körülmény lehet a vizsgálat tárgya! Az óvás mindig valamilyen konkrét, jól körülhatárolható tárgyra kell irányuljon. Óvás tárgyát alapvetően az alábbi dolgok képezhetik:

(a) Az asszisztencia hibái (pld. téves pontösszegzés s így téves végeredmény kihirdetése; vagy épp téves időmérés, stb.).

(b) Szabálytalan bírói tevékenység (pld. konzultáció nélküli leléptetés; vagy bármely, az adott versenykiírás szabályaitól való vétlen vagy szándékos eltérés; kivételes esetben bírói részlelhajlás).

(c) Az asszó objektív körülményeinek szabálytalansága (pld. nem ellenőrzött, vagy nem megfelelő felszerelések s így sportszerűtlen vagy veszélyes harc; vagy szabálytalan vívópást-méret, stb.).

7.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása

7.3.1. Az óvásról döntő személyek köre

Az óvásról már nem a VB dönt egy személyben, hanem alapesetben a 3 fős bírói kar, melyben ekkor már minden főnek egy szavazati joga van. A döntéshozatal alapját minden esetben a jelen szabályzatban lefektetettek, ill. az adott versenykiírás szövege képezi. A döntéshozatal során a jegyzőkönyv bejegyzéseinek áttekintése és az asszisztencia véleményének kikérése lehetséges. Amennyiben valamely bíró munkája, avagy egy konkrét döntése ellen szól az óvás (**ad 7.2.b.**), úgy az érintett bíró nem vehet részt a döntéshozatalban, de a kérdés megtárgyalásában igen. Ez esetben őt vagy az asszisztencia valamely bírói licensszel is rendelkező kijelölt, felkért tagja helyettesíti (alapban a JKV, akadályoztatása esetén a TIJ), vagy a versenyszervező, vagy egy, az óvott körülményt megítélni képes külső személy aki bírói licensszel bír. Amennyiben a teljes bírói kar munkáját érinti kritika, akkor érdemi döntéshozatal – a visszaélések elkerülése végett – nem lehetséges az óvás nem konkrétsága miatt, s így az óvás eleve elutasításra kerül!

Amennyiben az asszisztencia hibájára mutat rá az óvás (**ad 7.2.a.**), vagy az asszó objektív körülményeinek szabálytalanságára (**ad 7.2.c.**), úgy a teljes bírói kar részt vesz a döntéshozatalban. Az előbbi esetben az asszisztencia személyeinek meghallgatása kötelező.

Minden esetben többségi döntésnek kell születnie a bírók között az óvás pozitív elbírálásához. Amennyiben szavazategyenlőség alakul ki a bírói karban az óvás tárgyát illetően, vagy a többség eleve nem tartja indokoltnak az óvást, úgy az óvás elutasításra kerül. Szavazategyenlőség esetén ugyan elvben joga van a VB-nek a versenyszervező vagy az asszisztencia segítségét kérni az elbírálásban, de ezzel az óvások gyors rendezése okán csak kivételes és indokolt esetekben javasolt élnie. (Elsősorban **ad 7.2.c.**)

Óvás esetén annak elbírálása pár percen belül meg kell történnjen. Annak végeredményét írásba kell foglalni, és a jegyzőkönyvhöz csatolni! Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt az óvások megtárgyalása után, azt senki semmilyen indokkal nem módosíthatja. Amennyiben az óvás tárgyában döntés született, azt tovább óvni már nem lehet!

7.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei

Amennyiben a bírói kar az előző pontban foglaltak szerint az óvást jogosnak ítélte (pozitív elbírálás), akkor háromféle ítéletet hozhat. Ezek:

(a) Az óvás ugyan jogos, de a megóvott tényező nem befolyásolta jelentősen az asszó végkimenetelét. Így az eredeti eredmény kerül kihirdetésre.

(b) Az óvásban említett konkrét tény befolyásolta - vagy befolyásolhatta - az asszó végeredményét, de ez az objektív körülmény utólag orvosolható. Ez esetben ezen objektív körülmény orvoslásáról dönthet az óvást elbíráló testület. (Pld. ha nem állt le az időmérés az időmérés VB-i leállításának elrendelésekor, akkor az óra visszaállítódik az asszóból kiesett időt pótlendő. Vagy ha a TI tévesen forgatta ki az eredményt egy konkrét akcióítéletkor, s ez - akár a jegyzőkönyv visszanézésével - bizonyítható, akkor ez is kijavítandó.)

(c) Az óvásban említett konkrét tény ugyan jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét, de az asszó teljes megisméltése nem indokolt. Ez esetben a **6.5. pontban**, más kontextusban már ismertetett ***hirtelen halál szabálya*** léptethető életbe. Vagyis az első érvényes találatot elérő nyer.

(d) Az óvásban említett konkrét tény jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét. Így az asszó teljes megisméltése indokolt.

7.4. Videó bíraskodás

A videó bíraskodás általánosan alkalmazott és javasolt az MHS versenyein, opcionálisan azonban – ha annak technikai feltételei nem adóttak az adott versenyen - el is hagyható a szervezők által, bár ez nem javasolt. Az alap technikai feltételek: egy olyan, minimum HD felbontású technikai eszköz, mely lehetőség szerint nemcsak normál sebességű képrögzítésre képes, de 120 FPS-re is. A technikai eszközt az asszisztencia egy külön személye hivatott kezelni, és segíteni a videóbíró kikérése esetén a gyors visszajátszást!

Érdemben csak akkor alkalmazható a videóbíró, ha az adott versenykiírás már eleve tartalmazza igénybevételének lehetőségét, szabályait, s a versenyszervező elégségesen gondoskodik is a technikai feltételek biztosításáról. Ez esetben asszónként legfeljebb egy alkalommal kérheti alkalmazását mindkét vívófél. De javasolt, hogy csoportkörönként lehessen csak 1-1 alkalommal igénybe venni. Alapesetben a dobogós helyezésekért folyó asszóknban is engedélyezett 1 alkalommal az alkalmazása. Vagyis a videó bíró a **2.1. pontban** ismertetett bírói tévedhetőség elvének teljes kiküszöbölésére nem vállalkozhat, a célja sem ez! (Még akkor sem, ha esetleg több kamera is fel van állítva.) Azonban a kamera által rögzítettek objektív jellegére tekintettel az akciók megítélésének szubjektív hibái korrigálhatóak

Ha a versenyszabályzat engedi a videóbíró alkalmazását (egy pool-ban, vagy egy asszóban, stb.), alapesetben legfeljebb egy videóbíráskodás kikérésére van lehetőség egy asszóban egy vívófél részéről, a vívóképviselő által. Ilyenkor a vívóképviselőnek azt is meg kell mondania egyértelműen, mit ítelt ő meg szubjektíve másként a bírói ítélethez képest (vagyis mi a kifogás tárgya). Ha azonban bebizonyosodik, hogy a vívóképviselőnek nem volt igaza a kifogás vonatkozásában, vagy ha a felvételtől nem dönthető el egyértelműen, hogy a kifogás jogos volt-e, akkor a videóbíráskodást kérő joga sértetlenül fennmarad (az adott asszó vonatkozásában is).

A videó bíró kikérése csakis egy adott akció bírói ítéletének felülvizsgálatát segíti. A videó bírót a vívóképviselő jogosult kikérni, ha ezt időben – új akció indítása előtt - jelzi a VB-nek, egyből az akció végítéletét követően, szóban. Ez esetben az asszót a VB leállítja, s konzultációra hívja bírótársait. Ilyenkor a relatív időmérés is leáll – s csak akkor indul újra, ha a VB újra ítéletet hirdet a konkrét akció vonatkozásában. A videofelvételt a 3 fős bírói kar együtt tekinti meg, s rövid konzultációt követően egyszerű szavazattöbbséggel dönt, mi legyen az akció helyes ítélete. A felvételt sem a vívók, sem a vívóképviselők nem hivatottak megtekinteni!

(a) Ha mindhárom bíró teljesen mást ítél a videó megtekintése után a konzultáció ellenére is, akkor az asszó nem megítélhető. Ez kerül a jegyzőkönyvbe. (b) Ha két bíró egyazon ítéletet lát indokoltnak, úgy a szavazattöbbség fennáll, és ez az eredmény kerül kihirdetésre. (c) Ha két bíró a harmadikkal szemben ugyan nem ugyanazt ítéli, de ugyanazon vívó felé ítél, akkor a kisebb pontértékű vagy horderejű döntés lép életbe. Vagyis ha például az egyik bíró a zöld vívónak egy pontot, a másik a zöld vívónak két pontot ítélne (a harmadik pedig valami teljesen mást), akkor egy pont minimum jár a zöld vívónak. Vagy ha az egyik büntetést lát indokoltnak, a másik leléptetést egyazon vívó vonatkozásában (a harmadik pedig nem ért egyet velük), akkor minimum 1 pontos büntetés jár az adott vívónak.

8.**NEMZETKÖZI TORNÁK FORMANYELVE**

Magyar versenyeken, ahol csak magyar indulók vannak, a bírói terminusok is magyarok. Nemzetközi tornákon az érhetőség végett a bírói terminusok azonban – legalábbis egyelőre - angolul használandóak.

8.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői¹²

„Felkészül!” – „*Get ready!*”

„Össze!” – „*Fight!*”

„Állj!” – „*Stop!*”

„Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont!” – „*One score penalty for (the) Green/White (fencer)!*”

„Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért.” - „*For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.*”

„Zöld/Fehér (vívó) leléptetve!” – „*The Green/White (fencer) is disqualified!*”

„Ismételt szabálytalanságért.” – „*For multiple infringements.*”

„Kiegészítő büntetés.” (Ad 9.3.1.) – „*Supplemental penalty.*”

„Konzultáció!” – „*Consultation!*”

„Együttes!” – „*Double!*”

„Után-ütés!” – „*After-blow!*”

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

„Szünet, időmérés leállítása!” – „*Break!*” (VB mondhatja TI-nek indokolt esetben.)

„Semmi, 0 pont!” – „*No score!*”

„Zöld/Fehér 1-2-3 pont!” – „*One (score) for (the) Green/White (fencer)!*”

„Zöld/Fehér 2 pont, kiszorításért!” – „*Two (score) for (the) Green/White (fencer), for push-out!*”

„Vak!” (PB mondhatja.) – „*I'm blind!*”

„Nincs döntés!” (VB mondhatja.) – „*No decision!*”

VB eredményhirdetési példamondat: „Nyert a Fehér vívó, végeredmény: 4:3”. – „*The winner is the White (fencer), the scores are four - three.*”

Intés: – „*Caution for the Green/White fencer for...*”

Szóbeli figyelmeztetés: „*Warning!*”.

¹² Jelen pontban a zárójelek potenciális rövidítéseket jelölnek az angol bírói terminusokban.

8.2. Egyéb fontos terminusok

Óvás. – *Remonstratation*.

Videó bíró. – *Video Judge*.

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

Hirtelen halál szabálya. – *Rule of „first hit wins”*.

A vívóképviselő figyelmeztetése.– „*The representative of Green/White (fencer) is warned/hinted!*”

A vívóképviselő kiküldése. – „*The representative of (the) Green/White (fencer) must go out!*”

8.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya

Egyelőre csak kisebb hazai, vagy nemzetközi meghívásos versenyeken lehet alkalmazni (OB-n és rangos nemzetközi tornán nem) az alábbi, Fiore dei Liberitól¹³ kölcsönzött itáliai terminusokat – de csak ha ezt a versenykiírás kifejezetten tartalmazza. E terminusok használata mellett szól historikus mivoltuk¹⁴, s hogy így a sport saját, rangos nemzetközi formanyelvvvel bírhatna. (Hasonlóképpen, miként pld. az olimpiai vívónemek formanyelve a francia.) Ellene szól azonban e terminusok teljes formanyelvvé való kiegészítésének a terminusok nehezen megtanulhatósága, s hogy ez így vélhetően lassíthatná a sport kezdeti elterjedését. Így a terminusok esetleges szélesebb körű bevezetése és kiegészítése később megvitandó témája az MHS-nek. Az alábbiakban csak a három fő bírói terminus szerepel. Javasolt, hogy a kisebb hazai versenyeken a VB egyelőre csak ezeket alkalmazhassa (ha erről a versenykiírás kifejezetten rendelkezik) magyar megfelelőik helyett – a többi bírói mondatát változatlanul magyar nyelven fogalmazza meg. Így a közönség és a vívók ugyan továbbra is maradéktalanul követni tudják az asszót, de az alábbi három alapterminus valódi kezdő, kísérletező lépése lehet az új formanyelv bevezetésének, tesztelésének.

„Felkészül!” helyett „*Posta!*”.¹⁵

„Össze!” helyett „*Spada!*”.¹⁶

„Állj!” helyett „*Alt!*”.¹⁷

¹³ XIV-XV. századi itáliai vívómester. Harckönyve 4 változatban is az utókorra maradt.

¹⁴ Feltehetően a középkori magyar királyságban is elsősorban az itáliai és német vívócéhek tudása lehetett ismert.

¹⁵ A „Posta/Guarda” szó szerinti jelentése: „alapállás” – ez historikus terminus Fiore-tól. Itt használati jelentése kb.: „Felkészül”, alappozíciót felvesz. (Direkte nem a mai modern vívóknál alkalmazott francia „En guard”/”En Garde!” terminus tehát.)

¹⁶ A „Spada” szó szerint: „Kard”. Itt használati jelentése kb.: „vív, karddal össze”. Szintén historikus terminus Fiorétól. Direkte nem „Scherma”, és nem „En Garde! êtes-vous prêt? Allez!” (mint a modern vívásban).

¹⁷ Az „Alt(o)”, vagy alternatívája, a „Basta” ugyan nem Fiore terminusok, de a középkori Itáliában már használták. Szó szerinti jelentéseik: „Elég! Állj!”. Itt jelentése hasonló. Alternatívája még: „Fermi!”.

9. OPCIONÁLIS SZABÁLYOK A SELEJTEZŐKÖN ÉS BAJNOKSÁGOKON KÍVÜLI VERSENYEK SZÍNESEBBÉ TÉTELEHEZ

Ezen opcionális szabályok nem képezik az MHS sport versenyszabályzatának állandó részét. Nagy versenyeken (OB, selejtezők) egyáltalán nem alkalmazhatóak, legfeljebb kisebb kupákon, házi versenyeken – de csak ha erről az adott versenykiírás kifejezetten rendelkezik, hivatkozva jelen nyilvános szabályzat alábbi pontjait. Ezen kupák, kis versenyek egyben a folyamatos újítás, kísérletezés terepeinek is tekinthetők az MHS-en belül. Az alábbiakban az opcionális szabályokat az általános alkalmazásukkal szembeni érvekkel együtt szerepeltetjük. Ismertetve ugyanakkor a mellettük szóló érveket is.

9.1. A *realitás-elv* alkalmazása: Ezen opció alkalmazásakor – ha ez a versenykiírásban egyértelműen szerepel - a bírók által után-ütésnél figyelembe veendő, hogy egy utólagos, kétségbeesett és egyértelműen gyenge belharcos kard-rányomás, vagy egy elszenvedett erőteljes találat utáni irreális ellenütés-indítás nem megadandó - az előbbi értelmetlensége-, az utóbbi a modellált historikus harcban fellépő sérülés utáni kivitelezhetetlensége okán. Épp ezért ezen esetekben a bírók az első támadó szándékú (és találó) részére ítélnék tiszta találatot. Az utóbbi esetről a *realitás elv* értelme tehát, hogy a bírók magukra vállalhatják annak megítélését és mérlegelését minden egyes ítélethozatalban (után-ütési akcióknál), hogy az első valós találat egy valódi, páncél nélküli harcban olyan sebesülést okozott-e volna, mely jó eséllyel lehetetlenné tenné az után-ütő - jelen sport védőfelszerelése és fegyver-szimulátorai mellett azonban mégiscsak kivitelezett – vizonttámadását. Ha szerintük ez az eset áll fenn, akkor a bíróknak jogukban áll ezt az után-ütést nem figyelembe venni és nem pontot adni rá (csak az elsőnek találó számára) – de csak ha ezen opcionális szabály alkalmazását a versenykiírás tartalmazza.¹⁸

A szabály általános alkalmazása ellen szól, hogy az ilyen jellegű bírói mérlegelési jogkör sok résztvevőben jogos ellenérzést szülhet (bizonytalansági faktor, mely a modern sportelvárásokkal nehezen összeegyeztethető), ráadásul egyes historikus harci leírások elemzése arra int, hogy sok esetben halálosan sérültek is képesek voltak a harctéren

---

¹⁸ Vagyis ezen opcionális szabály alkalmazásakor összegezve nem ítélik meg után-ütés sem akkor, ha az „Állj!” után született, sem akkor, ha az a bírói mérlegelésre bízott *realitás elv*et sértené.

ellenfeleiket magukkal vinni a sírba, s a bírók orvosilag nem kompetensek sebesülések – különösen virtuális sebesülések - súlyosságának megítélésére. Alkalmazása mellett szólhat, hogy realisabb vívásra kényszeríti a küzdő feleket, sok művi akciót kiszűrve. Megjegyzendő, hogy a realitás-elv alkalmazását épp ezért javasolt a megfelelő erő elvének alkalmazásával kombinálni.

9.2. A megfelelő erő elvének alkalmazása: Ha jelen elv alkalmazásra kerül a bíráskodásban - vagyis ezt a versenykiírás külön tartalmazza kisebb versenyek esetén -, úgy csak akkor lesz érvényes egy találat, ha az a bírók megítélése szerint megfelelő erejű lehetne valódi sérülés okozásához karddal. Ez a szabály lényegében a *védőfelszerelés nullázásának elvét* viszi tovább. Elvi kiindulópontja pedig a realitás elvével azonos. Azonban ez minden akció és találat esetén alkalmazható, nem csak után-ütések esetén.

A realitás elv ilyen irányú kiterjesztésével elvben elősegíthető volna, hogy a vívósport a valós harci szituációkat magasabb szinten szimulálja, s így a vívó harckészséget magasabb szinten fejlessze. Hiszen jelen opcionális szabály alkalmazása indokolatlanná teszi és nem jutalmazza a továbbiakban ponttal az olyan, elenyészően kis erejű találatokat, melyek egy valós párbajban nem befolyásolnák a párbaj kimenetelét. Ily módon a valóban kis „pöckölések” és hasonlóak eredeti harci szerepüknek megfelelően taktikai, és nem perdöntő (azaz pontértékű) érvénnyel bírnának. Általános alkalmazása ellen szól azonban, hogy egy modern sport igényeivel nehezen összeegyeztethető módon, túlzottan tág, szubjektív mérlegelési jogkört ruház a bírókra. Hiszen a találatok valódi eredményességét kell ekkor megítélniük, lényegében a valóságban meg nem esett sebek súlyosságának elbírálására vállalkozva. Ez ráadásul sok – adott esetben jogos - reklamációt is eredményezhet, s kiszámíthatatlanabbá teszi a bíráskodást a vívók szempontjából. De általános alkalmazása ellene szól az is, hogy veszélyesebbé is válhatnának az asszók, több sérülés születhetne; hiszen ez az elv könnyen indokolatlanul fajsúlyos találatok bevitelére ösztönözheti a vívókat, s adott esetben az elv félreértése okán a klubfelkészítés is ennek megfelelően folyhatna.

9.3. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya: Szintén csak kisebb versenyeken alkalmazható – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – az a szabályopció, hogy a bírók minden együttes találat (és nem csak az után-ütés) esetén alkalmazzák a felsőbb sebzés szabályát, a három találati zóna pontértékének figyelembevételével. A szabály alkalmazásával ösztönözhető a fejre támadás. Általános alkalmazása ellen szól azonban, hogy egyértelműen gondtalan, irreális vívásra, és olyan

együttes találatokra ösztönözheti a vívókat, melyek egy valós vívósituációban a legsúlyosabb hibáknak számítanak (ti. a támadó és belehal az akcióba). Továbbá a technikai képzés ellenében is hathat, ész nélküli előremenetelt („bár eltalálhatnak, de úgyis találok minimum én is jó eséllyel, s a védőfelszerelés miatt úgysem sérülök” jogos gondolata), és túlzottan egysíkú, fejeorientált vívást eredményezve.

9.4. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya: Ezen opciót indoklással együtt ld. a **8.3. pontban** részletezve.

9.5. A műkardos fegyvernem közelharcra vonatkozó megengedő szabályainak teljes átemelése

Kisebb jelentőségű (elsősorban házi, ill. meghívásos)-, kint (fűvön) rendezett, vagy saját padlóborításos (nem ideértve a betonpadlót) versenyeken lehetőség van a műkardos fegyvernem összes szabályainak alkalmazására federes harcnál is. Ennek részleteit ld. a jelen szabályzattal párhuzamosan közzétett **műkardos szabályzatban (v2.0)**, mely letölthető az MHS weboldaláról. Ezen szabályok használatának előnye, hogy közelíti egymáshoz a két fegyvernem vívóit (szabálytanulás), átjárást biztosítva a fegyvernemek között. Nagyobb teret enged a test-test elleni küzdelemnek. Hátránya, hogy benti versenyeken, amíg saját padozat nem megoldott, ezen szabályok veszélyeztethetik a tornaterem padlóját. A kardra ráesés esetei megszaporodhatnak. Továbbá, hogy a versenyt lebonyolítóktól megköveteli ezen szabályzat beható ismeretét.

9.6. MHS akkreditált versenyek jelen szabályzattól eltérő szabályainak alkalmazhatósága

Ha valamely MHS (teljes jogú vagy pártoló) tagegyesület ezt kéri, és az MHS elnöksége ezt jóváhagyja, lehetőség van a jelenlegitől eltérő szabályzatú és felszerelés-követelményű (pld. gambesonos-historikusabb felszerelésű vívóverseny, historikus ihletésű hosszúkardvívó megmérettetések, gyors kieséses nagy létszámot megmozgató alacsony pontértékű versenyek, támadó jogára épülő versenyszabályzat, stb.) hosszúkardvívó versenyek megszervezésére is az MHS égisze alatt, annak szakmai támogatásával, vagyis ún. MHS szakmai akkreditációval. Ennek pontos feltételeit az elnökség évente meghatározza és szükség esetén egyedileg is felülvizsgálja.

I. MELLÉKLET

- Jegyzőkönyv-minta –

Közzétett verziószám: v 2.0 (2018.01.23.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetőek.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukurdivas.atw.hu/>

Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség						
Versenyjegyzőkönyv						
Verseny neve:			Helyszín (cím):			
Fegyvernem:			Dátum:			
Verseny főszervező:			Egyéb:			
Aszisztencia			Versenyzők adatai			
	Név	Egyesület		Név	Egyesület	Csapatnév / egyéni induló
Vezetőbíró:			Első (fehér) vívó:			
Első pontozóbíró:			Vívóképviselője:			
Második pontozóbíró:			Második (zöld) vívó:			
Időmérő:			Vívóképviselője:			
Találatszámoló:			Asszó adatai			
Jegyzőkönyvezető:			Kezdetre:		Vége:	
Jegyzőkönyvhitelesítő:			Végeredmény és megjegyzések, feljegyzendő események (pld. óvás és eredménye):			
Jegyzőkönyvezető aláírása:			Jegyzőkönyvhitelesítő aláírása:			
<p>Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2018. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. A Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © All rights reserved!</p>						

II. MELLÉKLET

- Óvási lap (minta) -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetőek.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Óvási lap

- az óvást benyújtó tölti ki -

Verseny neve:	Vívőképviselő neve:
Helyszíne:	Képviselt vívó (név/szín):
Ideje:	Másik vívőfél (név/szín):
Vezetőbíró neve:	Versenypozíció:

Óvás tárgya:

Egyéb, fontosnak ítélt körülmények (időbeliség, stb.):

Elbírálás

- az óvást elbírálók töltik ki -

Bírálat jogossága (a megfelelő aláhúzendő):	jogos / jogtalan
---	------------------

Óvás konkrét következménye az asszóra nézve (döntés):

Döntés rövid indoklása:

Egyéb megjegyzés (ha releváns, pld. döntési arány, különvélemény):

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © **All rights reserved!**